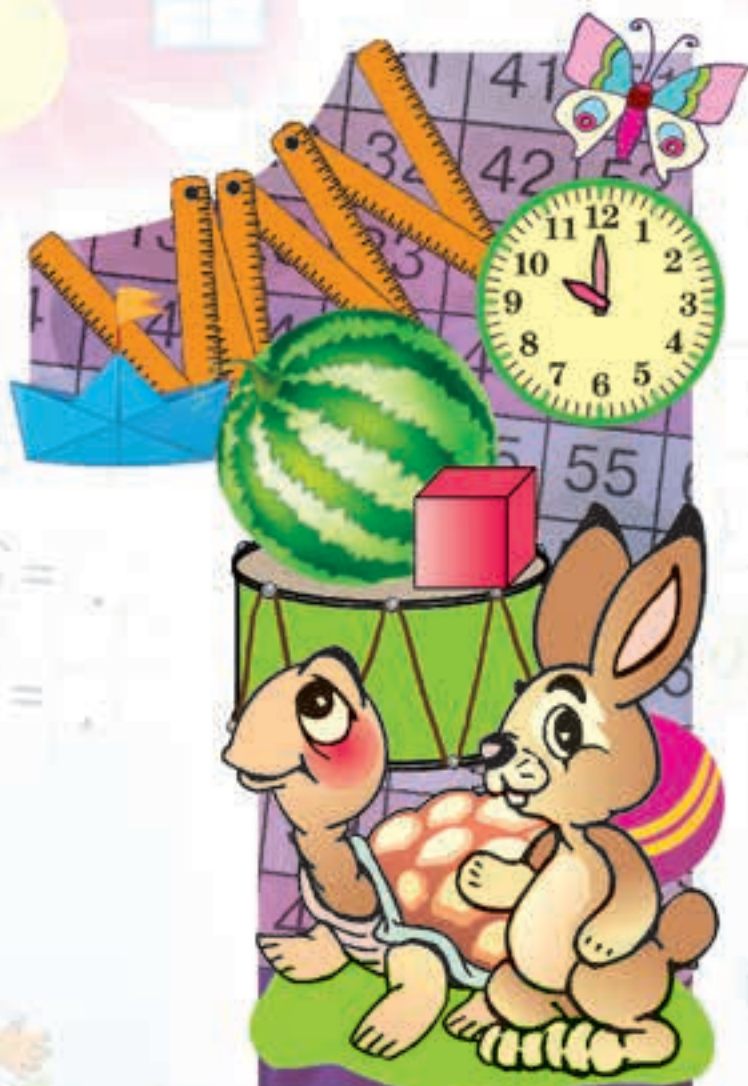

Наталя Будна, Марко Беденко

МАТЕМАТИКА

ЧАСТИНА 3

Ш О Р К
18 11 16 10

$$9 - 9 = 0$$

$$32 + 16 =$$

$$14 + 14 =$$

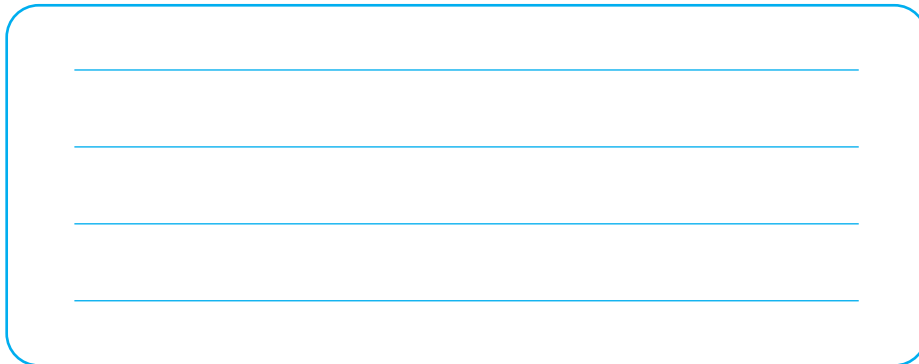
клас

Наталя Будна
Марко Беденко

МАТЕМАТИКА

Навчальний посібник для 1 класу
закладів загальної середньої освіти
(у 3-х частинах)

Частина 3

Схвалено для використання в освітньому процесі

ТЕРНОПІЛЬ
НАВЧАЛЬНА КНИГА — БОГДАН
2023

УДК 51(075.2)
Б 90

Навчальний посібник створено за Типовою освітньою програмою,
розробленою під керівництвом О. Я. Савченко

Схвалено для використання в освітньому процесі
[рішення експертних комісій з педагогіки та методики початкової освіти
від 20 січня 2023 року (протокол №1) та з проведення антидискримінаційної експертизи
від 5 січня 2023 року (протокол №1)],
№2.0012-2023 у Каталозі надання грифів навчальній літературі
та навчальним програмам

Будна Н. О.

Б 90 Математика : навч. посібн. для 1 кл. закладів загальн. середн.
освіти : у 3-х ч. Ч. 3. / Н. О. Будна, М. В. Беденко. — Тернопіль : На-
вчальна книга – Богдан, 2023. — 96 с. : іл.

ISBN 978-966-10-8692-9

ISBN 978-966-10-6892-5 (Ч. 3)

Навчальний посібник за своїм змістом відповідає Держав-
ному стандарту початкової освіти та Типовій освітній програмі,
розробленій під керівництвом О.Я. Савченко.

Для учнів та учениць 1 класу.

УДК 51(075.2)

*Охороняється законом про авторське право.
Жодна частина цього видання не може бути відтворена
в будь-якому вигляді без дозволу видавництва.*

Завантажуйте безкоштовний інтерактивний додаток,
використовуючи детальну інструкцію, за посиланням:

<https://edodatok.com/6875-8/>

Тех. підтримка: (0352) 52-06-07, 067-352-09-89; admin@bohnan-digital.com

ISBN 978-966-10-8692-9
ISBN 978-966-10-6892-5 (Ч. 3)

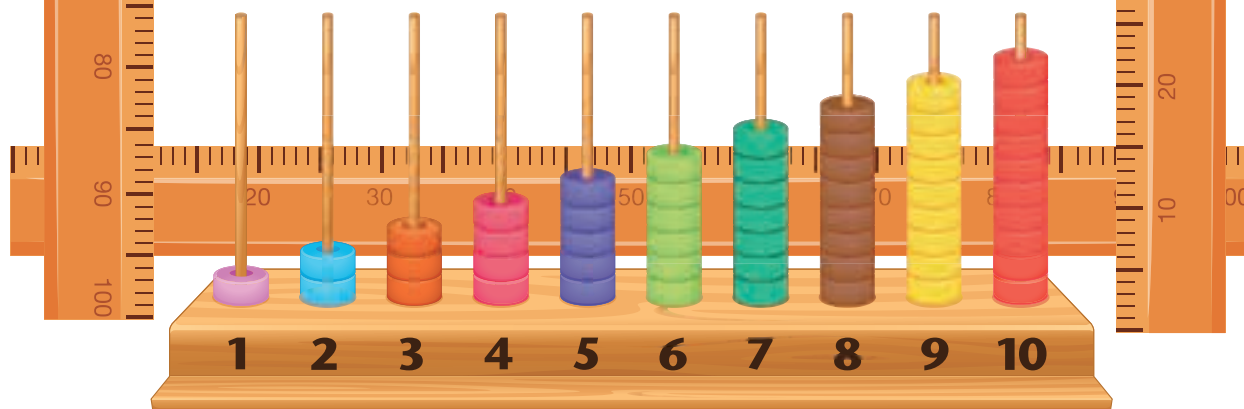
© Будна Н. О., Беденко М. В., 2023
© Навчальна книга – Богдан, виключна ліцензія
на видання, оригінал-макет, 2023

Дорогий першокласнику! Дорога першокласнице!

Продовжуємо нашу мандрівку. Далі у світ математичних знань тебе поведе третя частина посібника. На його сторінках ти знайдеш матеріал, завдяки якому навчишся не лише утворювати й записувати числа від 11 до 100, а й порівнювати їх та виконувати з ними арифметичні дії. Ти зможеш і надалі вдосконалювати свої вміння складати та розв'язувати задачі, знаходити значення виразів, вимірювати і креслити відрізки й геометричні фігури.

Працюй старанно та наполегливо, і тобі все вдасться.

Бажаємо наснаги й успіхів!

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

— запам'ятай;

— робота в парах або групах;

— кругові вирази;

— виконай за допомогою лічильного матеріалу;

— порівняй;

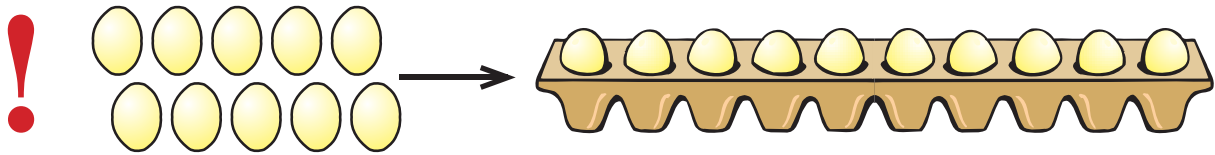

— творчі завдання.

ЧИСЛА 11–20

Усна і письмова нумерація чисел 11–20

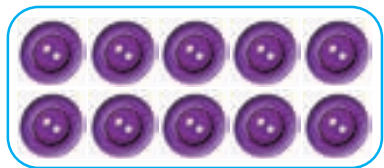
1. Пригадай, що таке десяток.

Десять одиниць

Один десяток

2. Поясни, як утворили наступні числа після числа 10.

$10 + 1 \rightarrow 11$

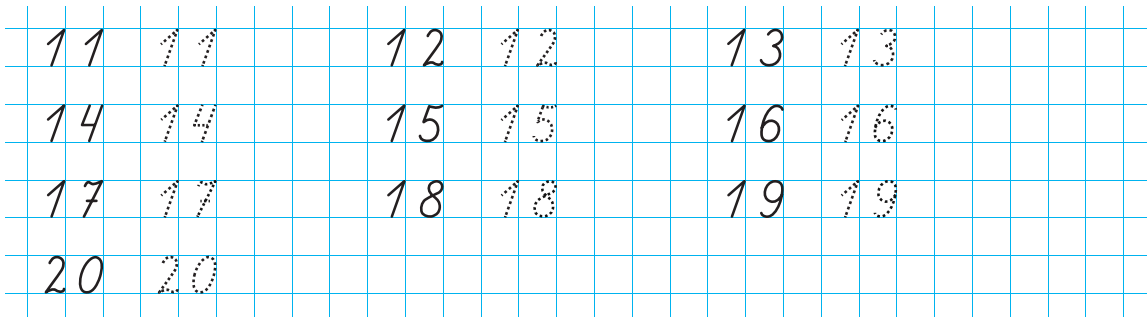

$10 + 2 \rightarrow 12$

3. Досліди утворення поданих чисел. Прочитай їхні назви. Скільки цифр потрібно для запису кожного числа?

Одинáдцять		11
Дванáдцять		12
Тринáдцять		13
Чотирнáдцять		14
П'ятнáдцять		15
Шістнáдцять		16
Сімнáдцять		17
Вісімнáдцять		18
Дев'ятнáдцять		19
Дванáдцять		20

4. Напиши за зразком.

5. Скільки гривень на кожному малюнку? Запиши відповідні числа.

.

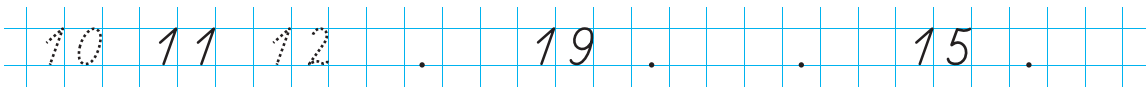

.

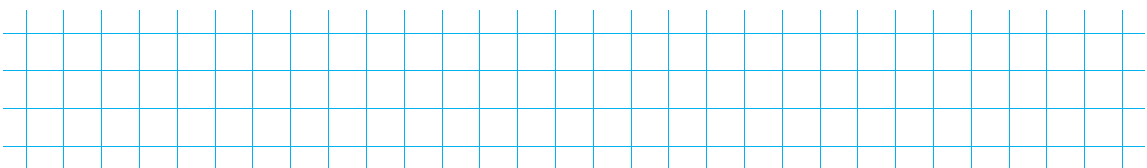

.

6. Запиши «сусідів» поданих чисел.

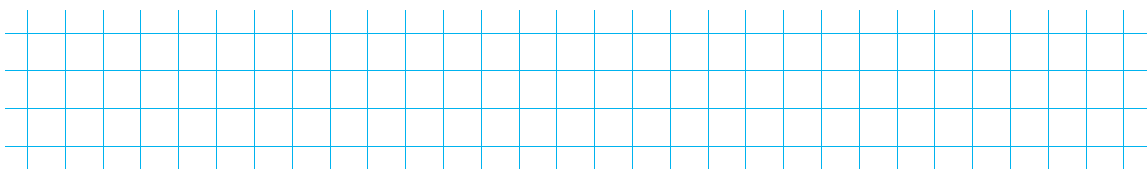

7. Складіть і розв'яжіть задачі за малюнками.

Стільки ж

?

8. 11 10
20 10

16 6
10 16

15 15
18 19

9. У гаманці було 4 білі та 5 жовтих монет.

1) Скільки монет було в гаманці?

2) Яких монет було більше і на скільки?

10. У записах зникли знаки «+» і «-». Постав ці знаки так, щоб рівності були правильними.

$7 \square 1 \square 2 = 10$

$7 \square 1 \square 2 = 4$

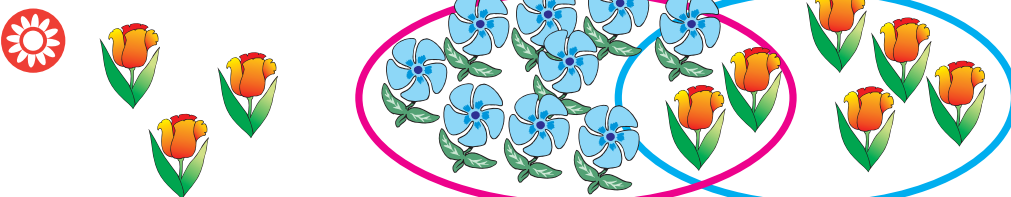
$7 \square 1 \square 2 = 8$

$7 \square 1 \square 2 = 6$

11.

$5 - 3$	$3 + 6$	$2 + 8$	$9 - 8$	$8 - 4$
$4 + 1$	$1 + 5$	$7 - 4$	$6 + 2$	$10 - 3$

12.

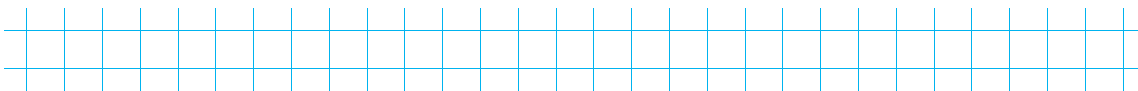
Десятки та одиниці

1. Досліди таблицю.

Число	Десятки	Одиниці
Десять	1	0
Одинадцять	1	1
П'ятнадцять	1	5

Числа другого десятка складаються з **десятків** та **одиниць**. Одиниці записують на першому місці справа, а десятки — на другому місці.

2. Запиши числа: шістнадцять, вісімнадцять, дев'ятнадцять, тринадцять. За поданим у таблиці зразком назви кількість десятків та одиниць у кожному з цих чисел.

3. Скільки всього гривень на кожному малюнку? Скільки в кожному числі десятків? Скільки одиниць?

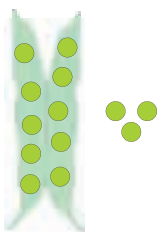

$$\square\square = \square\square + \square$$

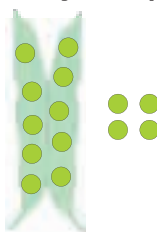

$$\square\square = \square\square + \square$$

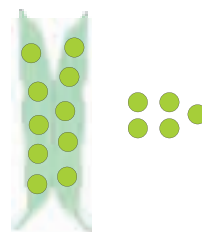
4. За допомогою горошин утвори й запиши числа.

$$\square + \square\square = \square\square$$

$$\square + \square\square = \square\square$$

$$\square + \square\square = \square\square$$

5. Укажи кількість десятків та одиниць у кожному з даних чисел за зразком.

Число	Десятки	Одиниці
тринадцять	<input type="text" value="1"/>	<input type="text" value="3"/>
двадцять	<input type="text" value="2"/>	<input type="text" value="0"/>
сімнадцять	<input type="text" value="1"/>	<input type="text" value="8"/>

6. Запишіть числа за зразком.

1. $13 = 10 + 3$ $14 = \boxed{.} \boxed{.} + \boxed{.}$
 $18 = \boxed{.} \boxed{.} + \boxed{.}$ $12 = \boxed{.} \boxed{.} + \boxed{.}$

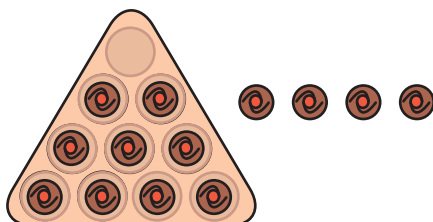
2. $19 = 10 + 9$ $11 = \boxed{.} \boxed{.} + \boxed{.}$
 $17 = \boxed{.} \boxed{.} + \boxed{.}$ $15 = \boxed{.} \boxed{.} + \boxed{.}$

7. У зоопарку жило 9 поні. Сім поні взяли на ферму. Скільки поні залишилось у зоопарку?

$3 + 7$ $1 + 7$ $9 - 3$ $4 + 5$ $5 + 2$
 $7 - 4$ $8 - 3$ $2 + 2$ $6 - 5$ $10 - 8$

9.

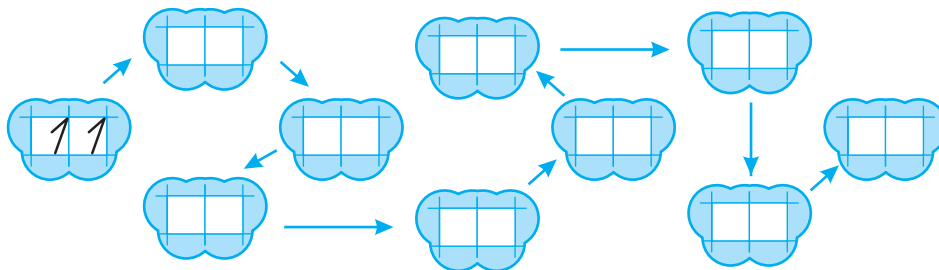

Числа другого десятка. Одноцифрові та двоцифрові числа

1. Повтори назви чисел другого десятка. Скільки в кожному числі десятків? Скільки одиниць?

	Десятки	Одиниці	
Десять	1	0	10
Одинадцять	1	1	11
Дванадцять	1	2	12
Тринадцять	1	3	13
Чотирнадцять	1	4	14
П'ятнадцять	1	5	15
Шістнадцять	1	6	16
Сімнадцять	1	7	17
Вісімнадцять	1	8	18
Дев'ятнадцять	1	9	19
Двадцять	2	0	20

2. Запиши числа другого десятка, орієнтуючись за стрілками.

3. Запиши подані числа в порядку зростання.

16, 12, 19, 13.

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

4. Запиши подані числа в порядку спадання.

14, 18, 15, 17.

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

5. Розташуй літери в порядку зростання чисел і отримаєш ім'я казкового героя. Запиши це ім'я.

О **О** **И** **Ш** **О** **Р** **К** **К** **О** **Т** **Г**
15 **20** **13** **18** **11** **16** **10** **19** **17** **12** **14**

6. Одноцифрові числа підкресли, а двоцифрові — обведи.

8 1 10 14 20 18 5 15

7. У повітря запустили 9 безпілотників. Через годину 6 безпілотників спустилося на землю. Скільки безпілотників залишилось у повітрі?

8. Пес Патрон до обіду знайшов 5 мін, а після обіду — на 2 міни більше. Скільки мін знайшов пес Патрон після обіду?

9. Із кожного виразу на додавання склади, запиши й обчисли два вирази на віднімання.

$2 + 4 = \square$ $6 + 1 = \square$ $5 + 3 = \square$ $7 + 0 = \square$
 $\square \square \square = \square$ $\square \square \square = \square$ $\square \square \square = \square$ $\square \square \square = \square$
 $\square \square \square = \square$ $\square \square \square = \square$ $\square \square \square = \square$ $\square \square \square = \square$

Додавання та віднімання виду $10 + 8, 18 - 8, 18 - 10$

1. Склади вирази і знайди їхні значення за зразком.

$$10 + 5 = 15$$

$$15 - 5 = 10$$

$$15 - 10 = 5$$

$$\square.\square + \square = \square.\square$$

$$\square.\square - \square = \square.\square$$

$$\square.\square - \square.\square = \square$$

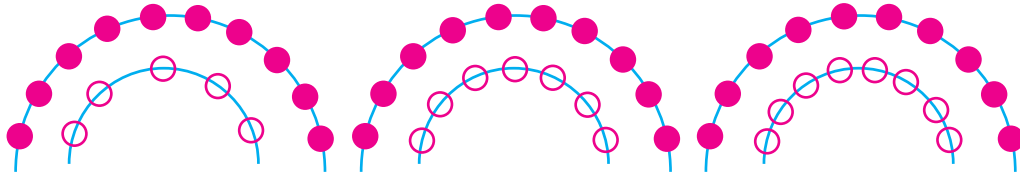

$$\square.\square + \square = \square.\square$$

$$\square.\square - \square = \square.\square$$

$$\square.\square - \square.\square = \square$$

2. Обчисли.

$$10 + 5 = .$$

$$10 + . = .$$

$$10 + . = .$$

3.

$$10 + 6 = .$$

$$16 - 6 = .$$

$$16 - 10 = .$$

$$10 + 9 = .$$

$$19 - 9 = .$$

$$19 - 10 = .$$

$$10 + 3 = .$$

$$13 - 3 = .$$

$$13 - 10 = .$$

4. Запиши подані числа в порядку зростання.

11, 17, 20, 14, 12.

5. Запиши подані числа в порядку спадання.

16, 19, 13, 11, 18.

6. Накресли відрізок, на 10 см довший за даний.

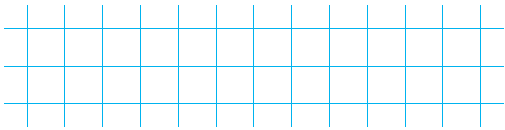

7. Розташуйте літери в порядку спадання чисел і отримаєте слово. Запишіть його.

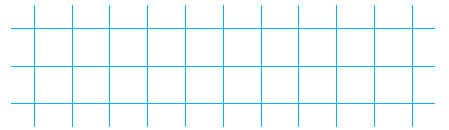
1.

11 14 10 13 15 12
Н О А Р В О

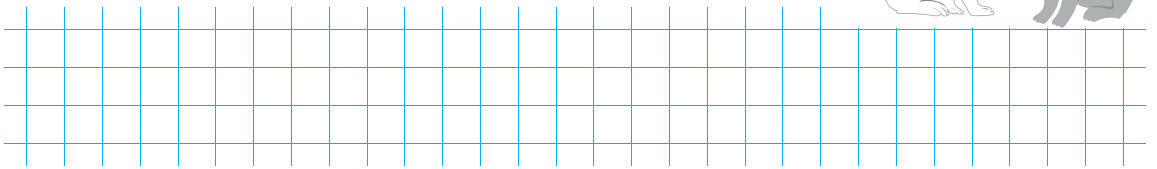
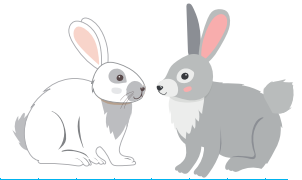

2.

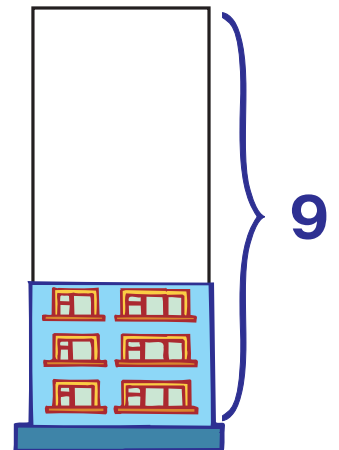
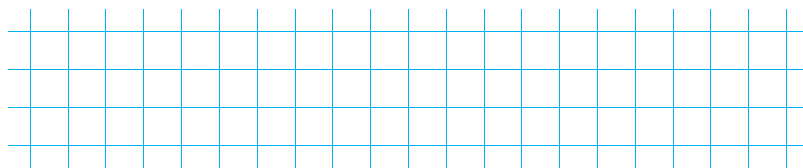
18 20 16 19 17
Є З Ь А Ц

8. Три білі кролики зустріли 6 сірих кроликів. Скільки кроликів зустрілося?

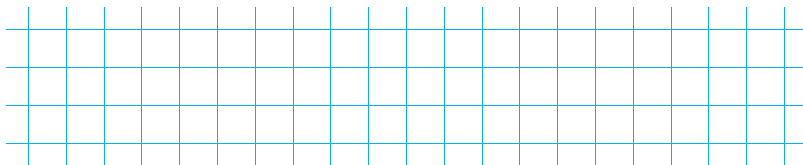

9. Склади і розв'яжи задачу за малюнком.

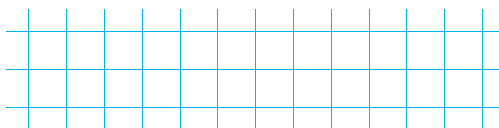
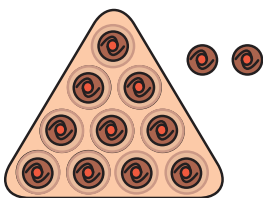

10. Доповни і розв'яжи задачу.

У будинку було поверхи. Добудували ...

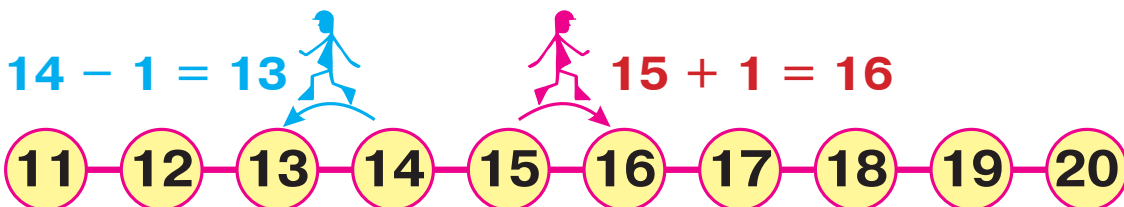

11.

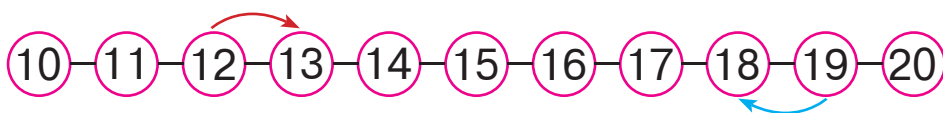
Додавання та віднімання числа 1 у межах 20

1. Досліди, як можна до числа додати число 1 та від числа відняти число 1.

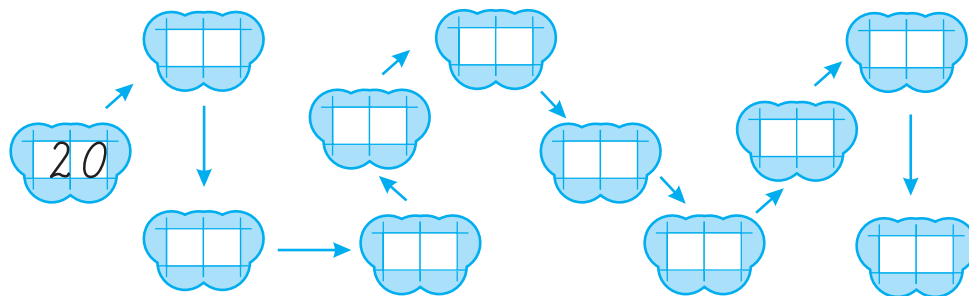
Коли отримуємо наступне число? Коли отримуємо попереднє число?

2. Поясни на основі числового ряду додавання та віднімання числа 1. Виконай обчислення.

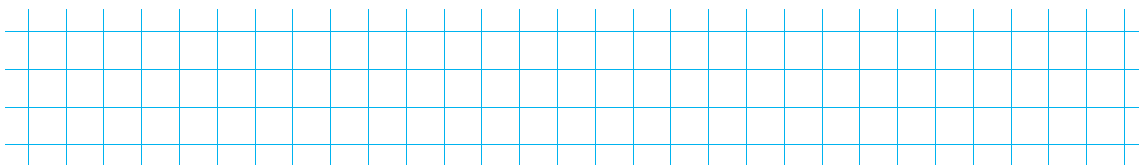
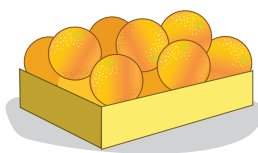
$12 + 1 = 13$	$19 - 1 = 18$
$10 + 1 = .$	$19 + 1 = .$
$13 + 1 = .$	$18 - 1 = .$
	$17 - 1 = .$
	$14 - 1 = .$

3. Запиши числа в порядку спадання, починаючи з 20.

$20 \square 18 - 1$	$13 + 1 \square 15$	$10 \square 11 + 1$
$10 \square 12 - 2$	$17 + 1 \square 18$	$14 \square 10 + 1$

5. В одному ящику 16 апельсинів, а в другому — на 1 менше. Скільки апельсинів у другому ящику?

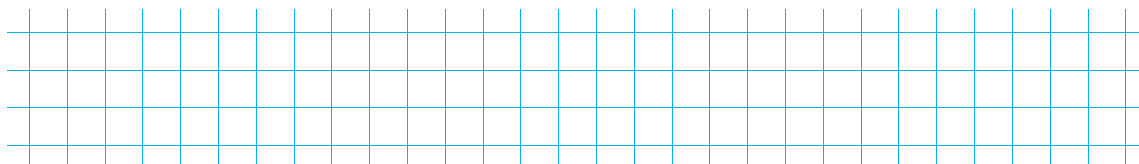

6.

Було

Купили

Стало

7. Поміркуй, чи можна цими казковими монетами заплатити такі суми:

5 троянд;

6 троянд;

7 троянд;

8 троянд;

9 троянд;

10 троянд.

8.

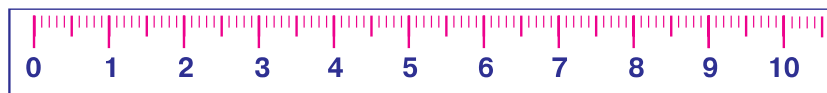
$10 + 4 = .$	$19 + 1 = .$	$20 - 10 = .$
$16 - 6 = .$	$12 - 1 = .$	$13 - 10 = .$

9. Яка фігура тут «зайва»? Обведи її. Поясни свій вибір.

Урок-дослідження. Дециметр

1. Досліди, що таке дециметр. Скільки це сантиметрів?

10 сантиметрів — 10 см

1 дециметр — 1 дм 1 дм = 10 см

1 дм

2. дм дм дм дм

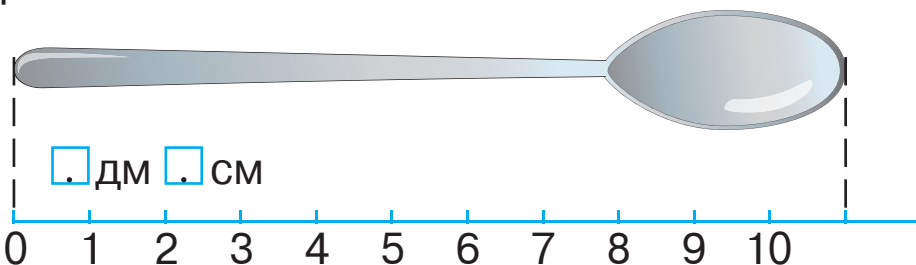
3. Яка довжина даного відрізка? Запиши, скільки це дециметрів і сантиметрів.

12 см

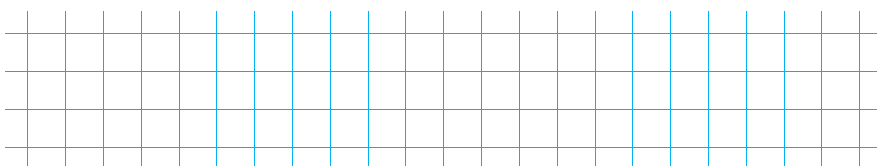

дм см

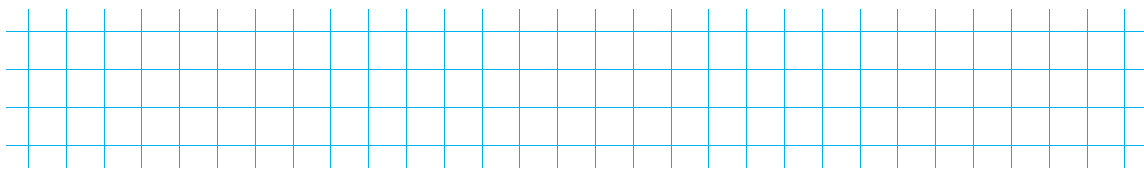
4. Яка довжина ложки? Запиши в дециметрах і сантиметрах.

5. Дог Лорд має зріст 8 дм, а такса Аліса на 4 дм нижча. Скільки дециметрів становить зріст такси?

6. Дог Лорд має 6 золотих медалей, 3 срібні, а бронзових стільки, скільки золотих і срібних разом. Скільки бронзових медалей має дог?

7. 1. $15 + 1 = \square\square$ $18 - 1 = \square\square$ $20 - 1 = \square\square$

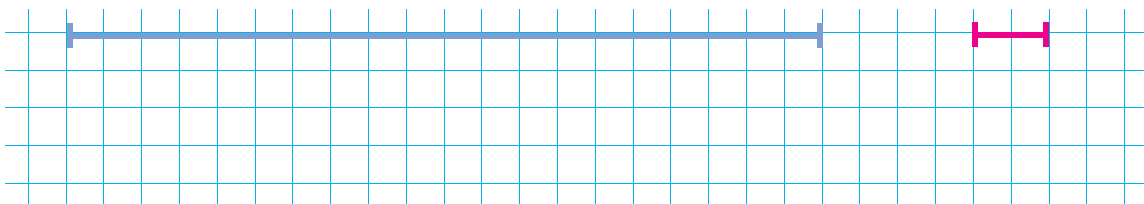

$10 - 5 = \square$ $9 - 2 = \square$ $10 - 4 = \square$

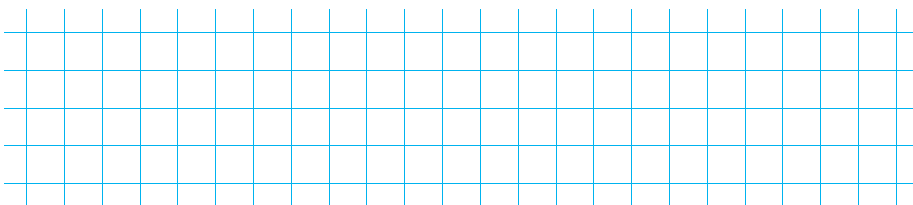
2. $11 + 1 = \square\square$ $10 + 1 = \square\square$ $12 - 1 = \square\square$

$9 - 6 = \square$ $10 - 3 = \square$ $9 - 4 = \square$

8. Виміряй довжини відрізків. На скільки сантиметрів перший відрізок довший від другого?

9. Іринка намалювала 19 листівок для захисників України, а Сергійко — на 1 листівку менше. Скільки листівок намалював Сергійко?

10. $12 + 1 \square 12 - 1$

$10 + 5 \square 10 - 5$

$13 - 3 \square 13 - 10$

$20 - 10 \square 19 + 1$

11. Поясни, як виконали дії додавання та віднімання.
Обчисли за зразком.

$$3 \text{ дм} + 4 \text{ дм} = 7 \text{ дм}$$

$$30 + 40 = 70$$

$$9 \text{ дм} - 3 \text{ дм} = 6 \text{ дм}$$

$$90 - 30 = 60$$

$$2 \text{ дм} + 3 \text{ дм} = \boxed{} \text{ дм}$$

$$20 + 30 = \boxed{} \boxed{}$$

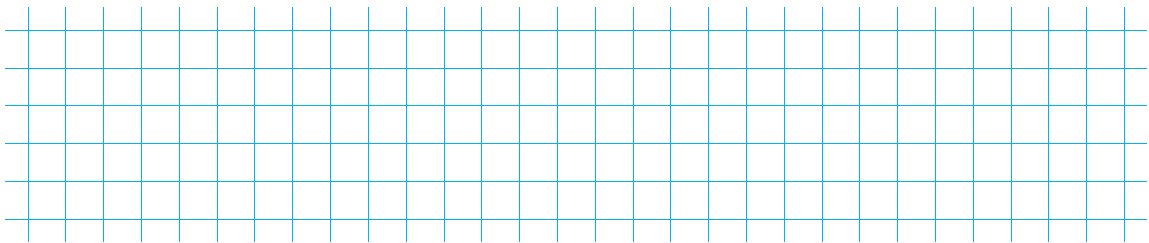
$$8 \text{ дм} - 5 \text{ дм} = \boxed{} \text{ дм}$$

$$80 - 50 = \boxed{} \boxed{}$$

12.

$10 - 5$	$2 + 6$	$4 + 5$	$7 - 5$	$6 - 3$
$3 + 7$	$8 - 2$	$1 + 3$	$5 - 4$	$9 - 2$

13. Із кожного виразу на додавання склади два вирази на віднімання та знайди їхні значення.

$$16 + 1 = 17$$

$$13 + 1 = \boxed{} \boxed{}$$

$$10 + 8 = \boxed{} \boxed{}$$

$$17 - 1 = 16$$

$$\boxed{} \boxed{} - 1 = \boxed{} \boxed{}$$

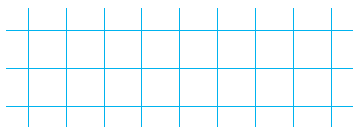
$$\boxed{} \boxed{} - \boxed{} = \boxed{} \boxed{}$$

$$17 - 16 = 1$$

$$\boxed{} \boxed{} - \boxed{} \boxed{} = \boxed{}$$

$$\boxed{} \boxed{} - \boxed{} \boxed{} = \boxed{}$$

14.

Урок-дослідження. Доба

1.

Ранок, день, вечір і ніч становлять **добу**.

Поміркуй, яку частину доби ілюструє кожен з цих малюнків.

2. Запиши числа за зразком.

16

..

..

3. Допиши пропущені числа.

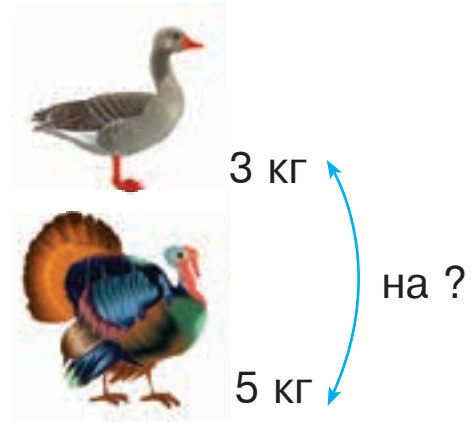
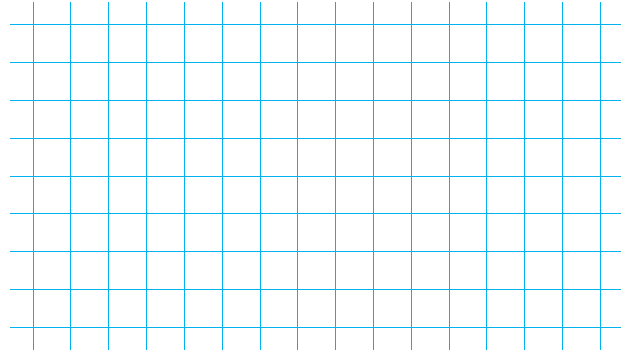
0 1 2 4 5 7 8 10 12 13

11 13 15 17 19 20

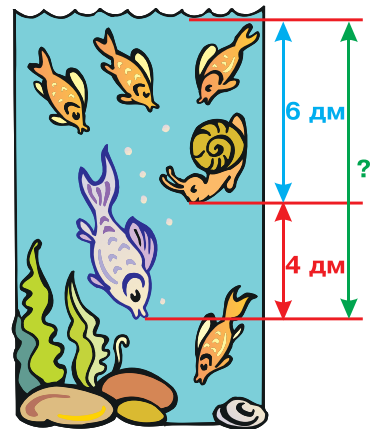
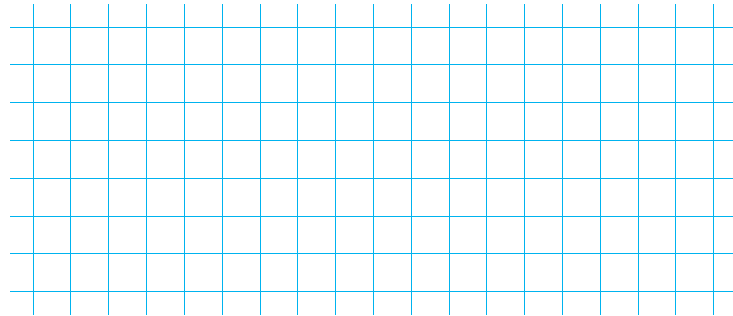
4. Підкресли найбільше серед даних чисел.

12, 6, 18, 3, 0, 19, 10, 11, 7.

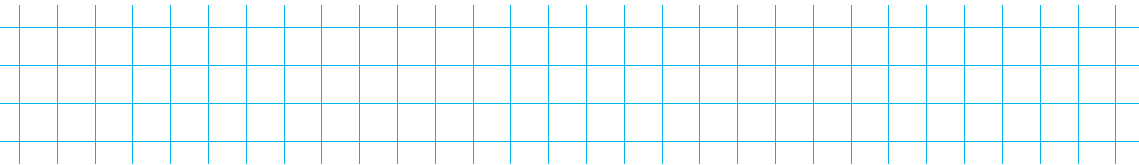
5. Склади і розв'яжи задачу.

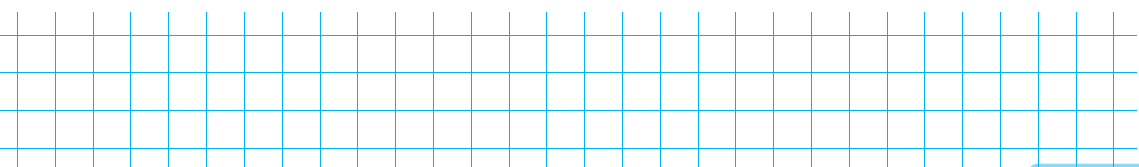
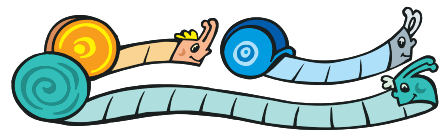
6. Склади задачу за малюнком і розв'яжи її.

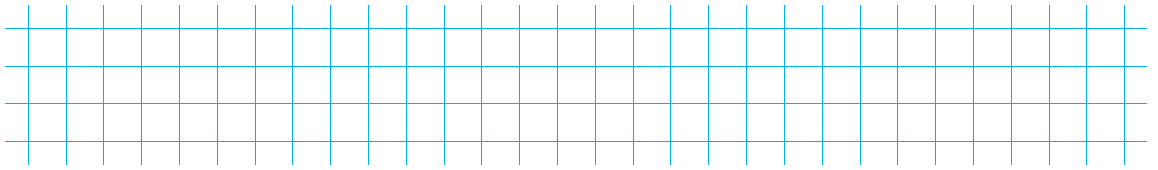
7. Равлик пірнув на дно 4 рази, а синя рибка — на 5 разів більше. Скільки разів пірнула рибка?

8. Два децики міряють собою третього. Яка його довжина, якщо два децики розгорнулися на 5 дм кожний?

9. Децик розгорнувся спочатку на 6 дм, а потім — ще на 10 см. Скільки дециметрів становить його довжина?

10. Запиши за зразком.

$1 \text{ дм} = 10 \text{ см}$

$6 \text{ дм} = \boxed{.} \boxed{.} \text{ см}$

$2 \text{ дм} = \boxed{.} \boxed{.} \text{ см}$

$8 \text{ дм} = \boxed{.} \boxed{.} \text{ см}$

11. 5 діб 6 діб

$1 \text{ дм} \square 10 \text{ см}$

$10 \text{ см} \square 1 \text{ см}$

$12 \text{ діб} \square 10 \text{ діб}$

$16 \text{ см} \square 15 \text{ см}$

$1 \text{ дм} \square 1 \text{ см}$

12. Обчисли.

$10 + 7 = \boxed{.} \boxed{.}$

$18 - 10 = \boxed{.}$

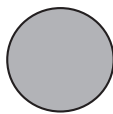
$16 - 1 = \boxed{.} \boxed{.}$

$17 - 1 = \boxed{.} \boxed{.}$

$15 - 5 = \boxed{.} \boxed{.}$

$19 + 1 = \boxed{.} \boxed{.}$

13. Розглянь тіні від різних предметів. Яка тінь належить кулі, а яка — кубу? Вкажи стрілками.

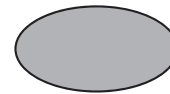
1

2

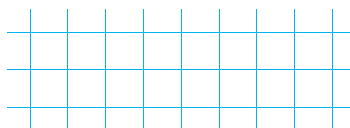
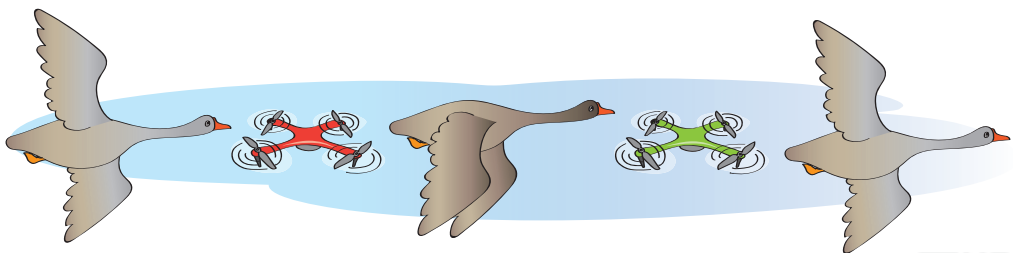

3

4

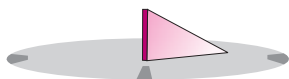
- 14.

Урок-дослідження. Годинник

1.

Для визначення певних проміжків часу люди винайшли **ГОДИННИК**.

Сонячний годинник

Пісочний годинник

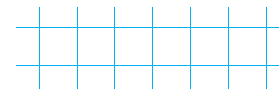
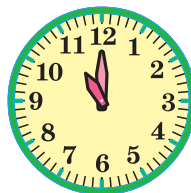
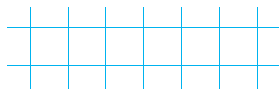
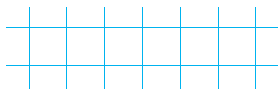

Механічний годинник

Електронний годинник

2. Даний годинник показує третю годину. Котру годину показує кожен із цих годинників? Запиши.

3. Домалюй годинну стрілку так, щоб кожен годинник показував зазначену годину.

Друга година

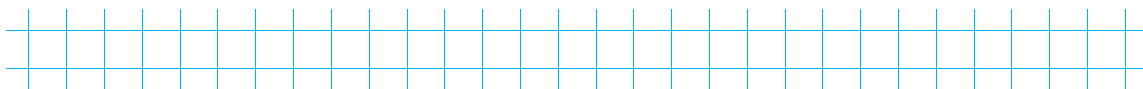

Десята година

Одинадцята година

4. Запиши, о котрій годині ти лягаєш спати. Яка це частина доби?

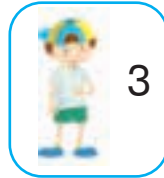
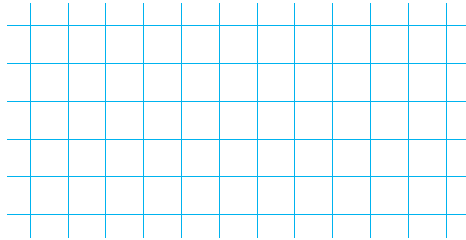
5. $15 \text{ см} = \square \text{ дм } \square \text{ см}$

$18 \text{ см} = \square \text{ дм } \square \text{ см}$

$17 \text{ см} = \square \text{ дм } \square \text{ см}$

$13 \text{ см} = \square \text{ дм } \square \text{ см}$

6. Склади і розв'яжи задачу.

дівчаток
на ? більше

7.

Стояло
в порту

6

Пішло
в море

3

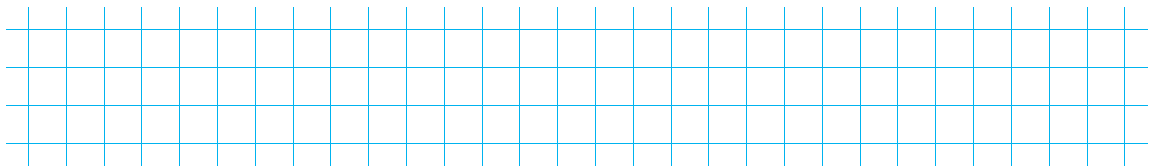
Повер-
нулося

2

Стало
в порту

?

8.

1. $8 + 1 = \square$

$9 - 1 = \square$

$15 - 5 = \square \square$

$18 + 1 = \square \square$

$19 - 1 = \square \square$

$15 - 10 = \square$

2. $16 + 1 = \square \square$

$13 - 10 = \square$

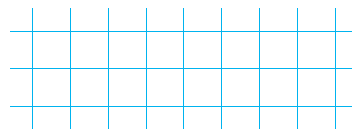
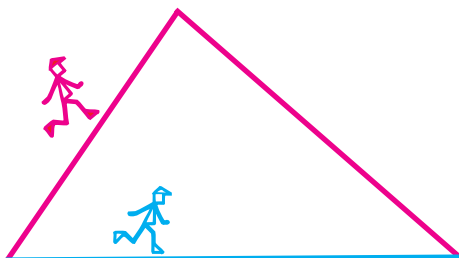
$9 + 1 = \square \square$

$6 + 1 = \square$

$13 - 3 = \square \square$

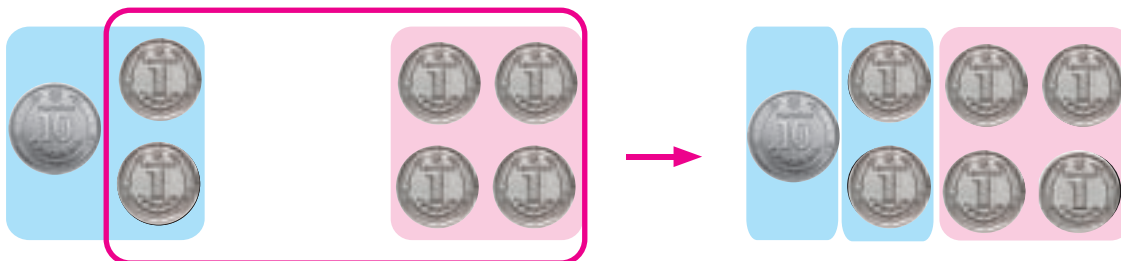
$19 + 1 = \square \square$

9.

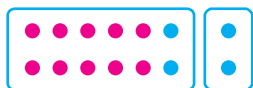
Додавання чисел у другому десятку

1. Досліди, як додають числа в другому десятку.

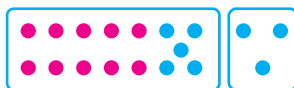

$$12 + 4 = 16$$

2. Виконай додавання за допомогою малюнків. Останній випадок проілюструй самостійно.

$12 + 2 = .$

$15 + . = .$

$11 + 4 = .$

3. $10 + 4 = .$ $10 + 8 = .$ $10 + 9 = .$

$14 - 10 = .$ $18 - 10 = .$ $19 - . = .$

$14 - 4 = .$ $18 - 8 = .$ $19 - . = .$

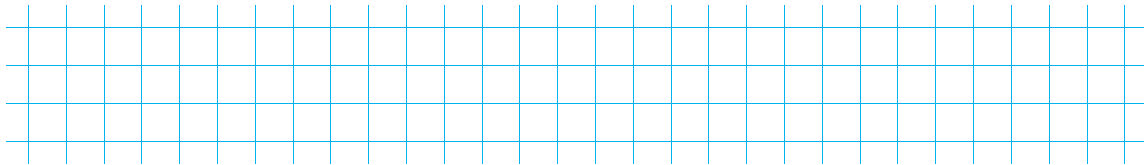
4. У коробку поклали 10 пачок чаю. Потім доклали ще 3 пачки. Скільки пачок чаю стало в коробці?

5. $1 \text{ дм } 8 \text{ см} = \boxed{.} \boxed{.} \text{ см}$ $11 \text{ см} = \boxed{.} \text{ дм } \boxed{.} \text{ см}$

$1 \text{ дм } 4 \text{ см} = \boxed{.} \boxed{.} \text{ см}$ $16 \text{ см} = \boxed{.} \text{ дм } \boxed{.} \text{ см}$

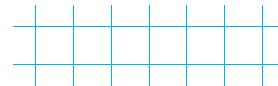
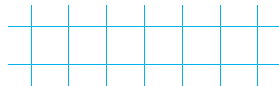
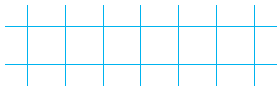
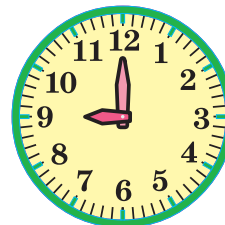
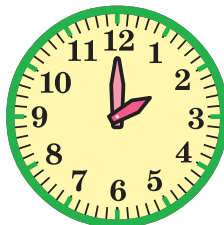
6. Склади і розв'яжи задачу.

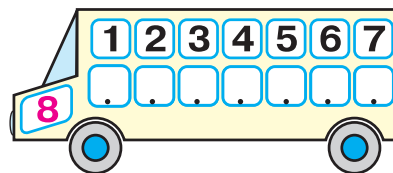
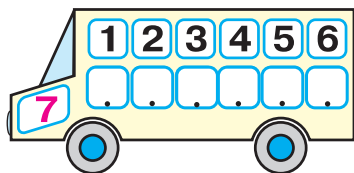
7.

$10 \square 11$	$18 \square 19$	$16 \square 13$
$13 \square 15$	$20 \square 19$	$17 \square 20$
$14 \square 12$	$12 \square 10$	$20 \square 15$

8. Котру годину показує кожен із цих годинників? Запиши.

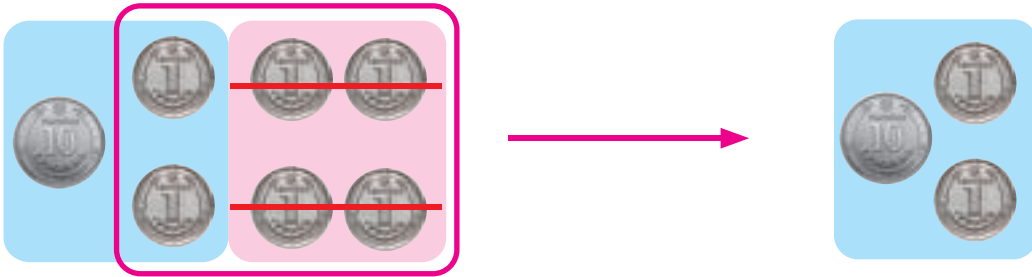
9. Повтори склад чисел 7 та 8 і знайди значення виразів.

$7 - 5 = \square$	$8 - 4 = \square$	$8 - 6 = \square$	$7 - 1 = \square$
$7 - 3 = \square$	$8 - 2 = \square$	$8 - 7 = \square$	$7 - 2 = \square$

Віднімання чисел у другому десятку

1. Досліди, як віднімають числа в другому десятку.

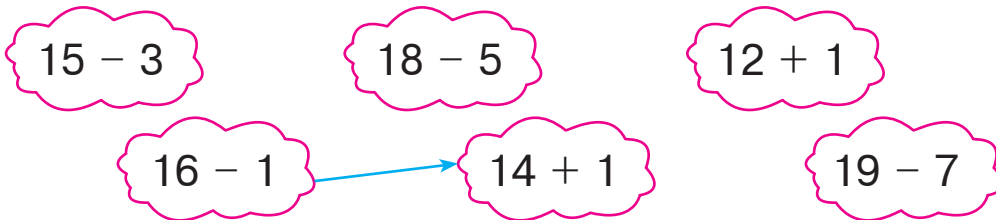
$$16 - 4 = 12$$

2.

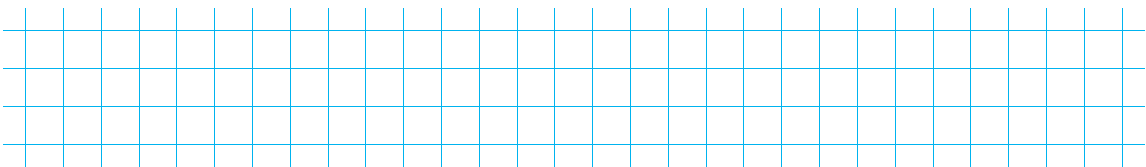
$$15 - 2 = . \quad 18 - . = .$$

3. З'єднай стрілками вирази з однаковими значеннями за зразком.

4. Розв'яжи і порівняй задачі.

1) Для театральної вистави лялькар виготовив 5 фігурок людей і 4 фігурки тварин. Скільки всього фігурок зробив лялькар?

2) Для театральної вистави лялькар виготовив 5 фігурок людей і 4 фігурки тварин. На скільки більше фігурок людей, ніж фігурок тварин, зробив лялькар?

Grid for writing the answer to question 2.

5. Розташуй літери в порядку зростання чисел і отримаєш слово. Запиши його.

18
И

16
Л

20
А

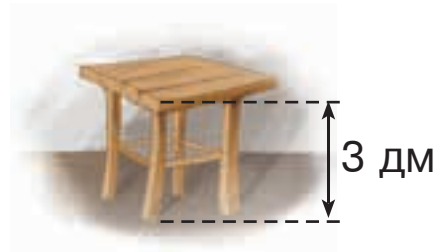
14
А

19
Н

12
М

Grid for writing the word formed by the letters in question 5.

6.

На скільки дециметрів табуретка нижча, ніж стіл?

Grid for writing the answer to question 6.

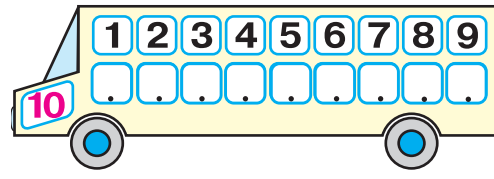
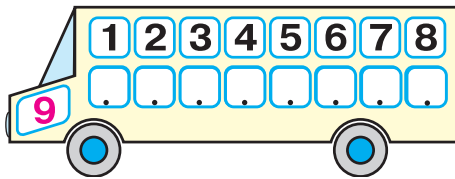
7.

$$\begin{array}{r} + 2 \text{ дм } 4 \text{ см} \\ + 2 \text{ дм } 3 \text{ см} \\ \hline \square \text{ дм } \square \text{ см} \end{array}$$

$$\begin{array}{r} + 3 \text{ дм } 2 \text{ см} \\ + 4 \text{ дм } 3 \text{ см} \\ \hline \square \text{ дм } \square \text{ см} \end{array}$$

$$\begin{array}{r} - 7 \text{ дм } 5 \text{ см} \\ - 3 \text{ дм } 2 \text{ см} \\ \hline \square \text{ дм } \square \text{ см} \end{array}$$

8. Повтори склад чисел 9 і 10 та знайди значення виразів.

$10 - 4 = \square$

$9 - 4 = \square$

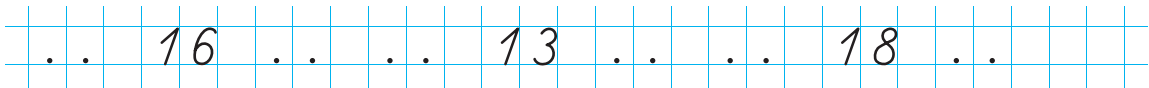
$10 - 8 = \square$

$10 - 6 = \square$

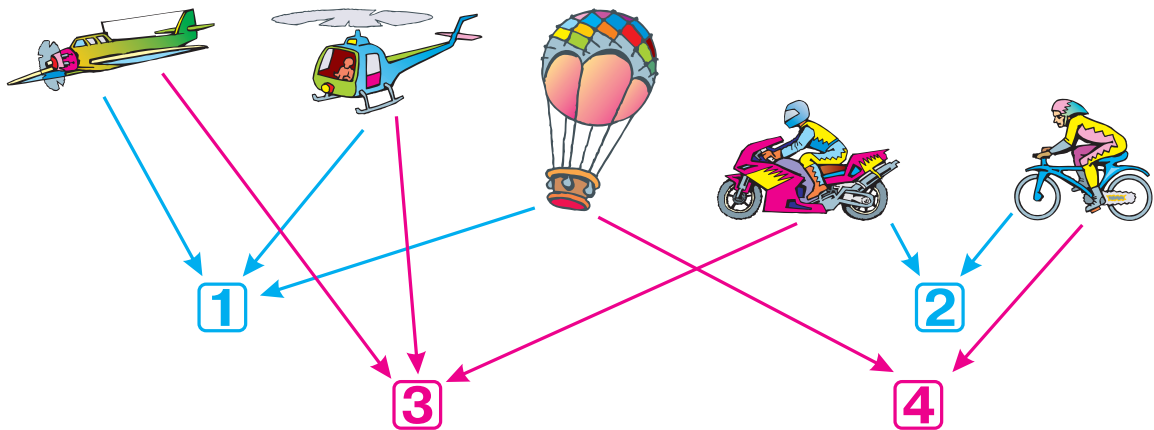
$9 - 5 = \square$

$10 - 7 = \square$

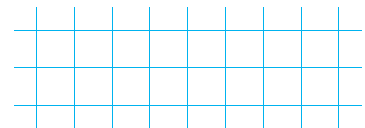
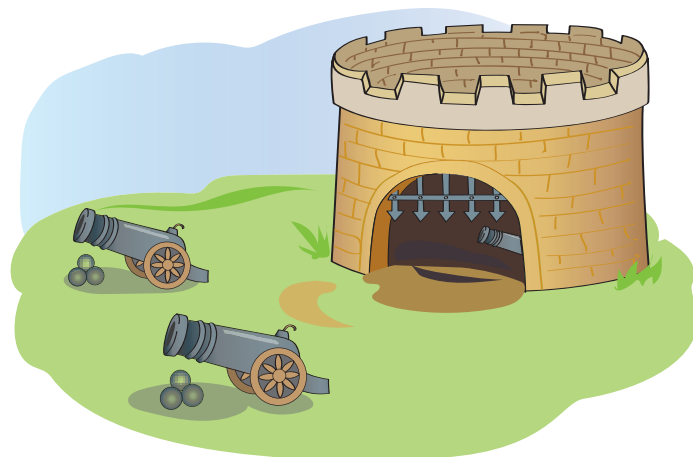
9. Запиши «сусідів» кожного числа.

10. Зображені транспортні засоби об'єднали в 4 групи за певними ознаками. Поміркуй і спробуй назвати ці ознаки.

11.

Невідоме зменшуване

1. Пригадай, як називають числа при відніманні.

Зменшуване

Від'ємник

Різниця

$$30 - 10 = 20$$

Що знайдемо, якщо до різниці додамо від'ємник?

$$20 + 10 = 30$$

Щоб знайти невідоме зменшуване,
треба до різниці додати від'ємник.

2. Усно знайди невідомі зменшувані та допиши їх.

$\dots - 6 = 3$	$\dots - 20 = 40$	$\dots - 3 = 15$
$\dots - 5 = 4$	$\dots - 20 = 50$	$\dots - 4 = 13$

3. Коли з гаража виїхало 8 машин, у ньому залишилося 10 машин. Скільки машин було в гаражі спочатку?

Було

?

Виїхало

8

Залишилося

10

4. $17 - 2$ $10 + 5$

$13 + 3$ $13 - 3$

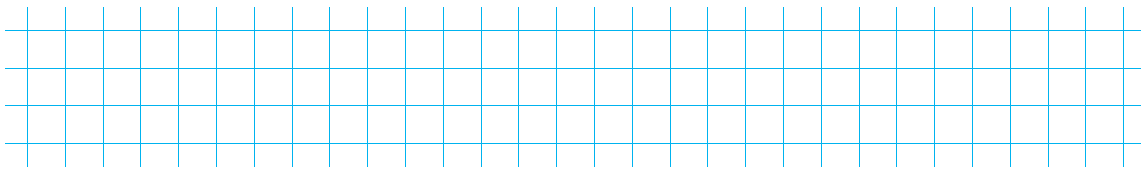
$11 + 6$ $11 + 4$

$18 - 2$ $18 + 1$

$10 - 2$ $8 + 2$

$19 - 5$ $12 + 2$

5. Коли з аеродрому вилетіло на завдання 6 гелікоптерів, там залишилося 2 гелікоптери. Скільки гелікоптерів було на аеродромі спочатку?

6. Знайдіть суми та різниці.

$1. 16 + 2 = \square.\square$

$18 - 8 = \square.\square$

$18 - 10 = \square$

$7 + 3 = \square.\square$

$15 - 4 = \square.\square$

$10 + 10 = \square.\square$

$2. 3 + 10 = \square.\square$

$19 - 1 = \square.\square$

$20 - 10 = \square.\square$

$12 - 1 = \square.\square$

$12 + 4 = \square.\square$

$12 - 12 = \square$

7. Допиши пропущені числа, щоб рівності були правильними.

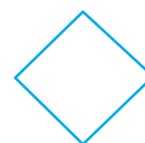
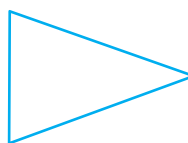
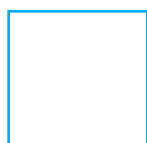
$1 \text{ дм } 4 \text{ см} = 14 \text{ см}$

$15 \text{ см} = \square \text{ дм } \square \text{ см}$

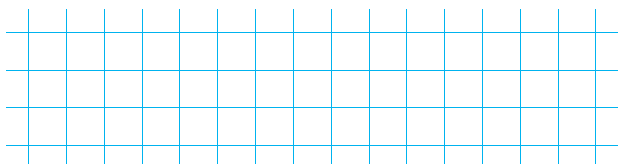
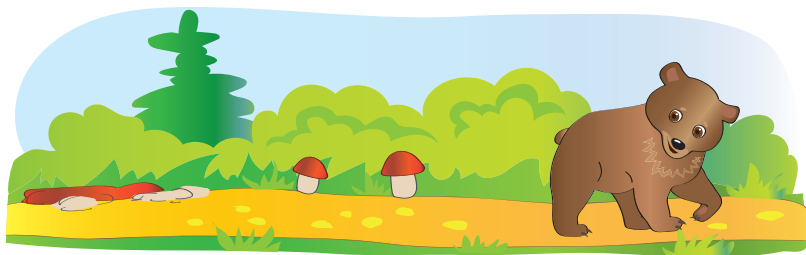
$1 \text{ дм } 1 \text{ см} = \square.\square \text{ см}$

$19 \text{ см} = \square \text{ дм } \square \text{ см}$

8. Яка фігура тут «зайва»? Закресли її. Поясни свій вибір.

9.

Невідомий від'ємник. Циліндр

1. Пригадай, як називають числа при відніманні.

Зменшуване

Від'ємник

Різниця

$$15 - 5 = 10$$

Що одержимо, якщо від зменшуваного віднімемо різницю?

$$15 - 10 = 5$$

Щоб знайти невідомий від'ємник, треба від зменшуваного відняти різницю.

2. Усно знайди невідомі від'ємники та допиши їх.

$$6 - \dots = 2$$

$$70 - \dots = 30$$

$$19 - \dots = 9$$

$$8 - \dots = 5$$

$$90 - \dots = 50$$

$$13 - \dots = 1$$

3. Розв'язи і порівняй задачі.

1) У Наталі було 16 аркушів паперу. Шість аркушів вона використала для виготовлення аплікацій. Скільки аркушів паперу залишилося в Наталі?

Grid for solving problem 1. A rectangular grid of blue lines on a white background.

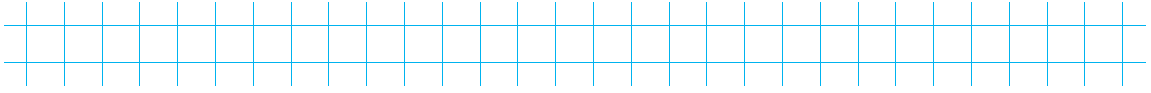

2) У Наталі було 16 аркушів паперу. Коли вона використала декілька аркушів для виготовлення аплікацій, то в неї залишилося ще 10 аркушів. Скільки аркушів паперу використала Наталя?

Grid for solving problem 2. A rectangular grid of blue lines on a white background.

4. Поміркуй, чи можна в результаті дії віднімання отримати різницю, що дорівнює зменшуваному. Яке число має бути від'ємником? Склади й запиши відповідну рівність.

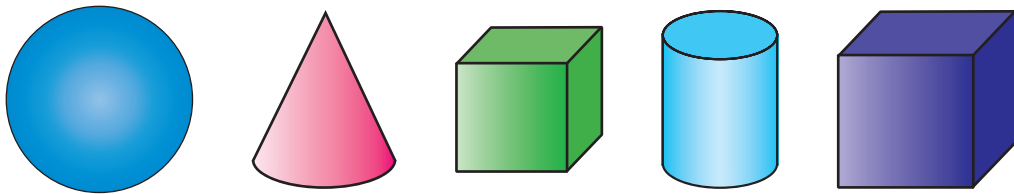

5. Розглянь зображені фігури. Дай відповіді на запитання і запиши потрібні числа.

Скільки кубів зображено на малюнку?

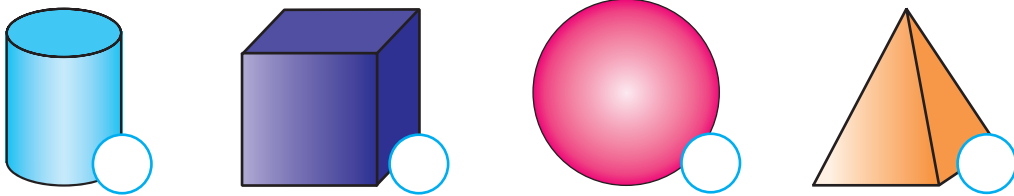
Скільки куль?

Скільки фігур, які не є кубами?

Зверни увагу на фігуру, розташовану між кубами. Це — **циліндр**.

6. Познач (✓), які з цих фігур ти зможеш покотити, якщо покласти їх на бік.

7. $60 - 40$ $20 + 0$ $14 + 2$ $20 - 1$

$50 + 10$ $10 + 5$ $6 + 4$ $16 - 6$

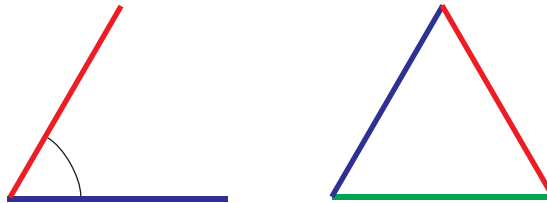
$16 - 1$ $16 + 1$ $9 + 1$ $40 - 30$

8.

Урок-дослідження. Кут. Побудова кута

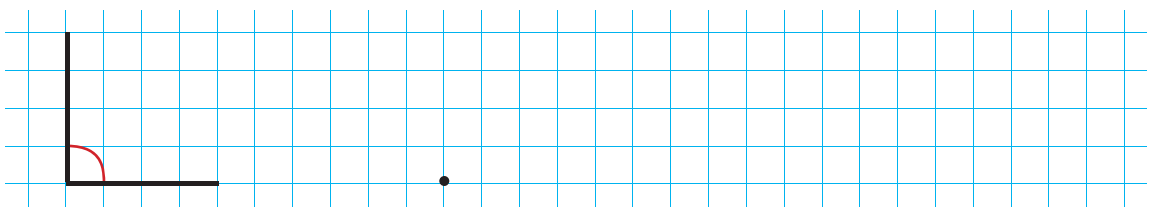
1. Синій і червоний промені утворюють **кут**. Зверни увагу, як його позначають. Скільки кутів у трикутнику? Познач їх.

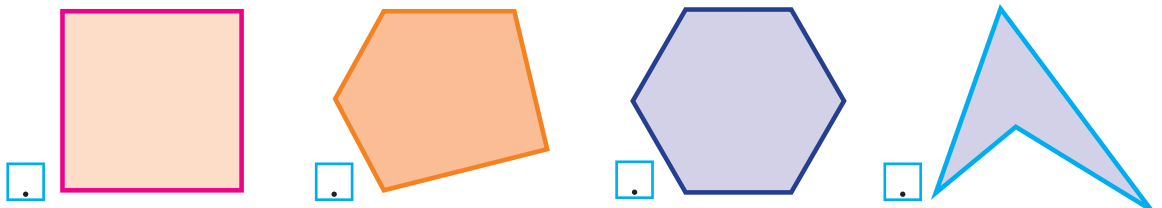
2. Познач кут між нитками, до яких прив'язані кульки.
3. Познач кути між стрілками зображених годинників.

4. Побудуй такий самий кут.

5. Запиши, скільки кутів у кожній зображеній фігурі.

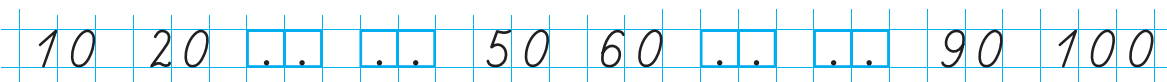

6. Покажи кути на предметах, які ти бачиш довкола.

ЧИСЛА 21–100. ДОДАВАННЯ ТА ВІДНІМАННЯ ЧИСЕЛ У МЕЖАХ 100 БЕЗ ПЕРЕХОДУ ЧЕРЕЗ РОЗРЯД

Нумерація чисел 21–100. Круглі числа

1. Допиши пропущені числа.

Числа, які закінчуються на 0, у математиці називають **круглими**.

2. На якій іграшці написано кругле число, найбільше серед даних чисел? Обведи його.

3. Який малюнок ілюструє кожне число з таблиці? Вкажи стрілками за зразком.

Де-сятки	Оди-ниці
1	4
3	2
	5
2	3
4	1
6	0

Про одиниці говорять — **розряд одиниць**,
про десятки — **розряд десятків**.

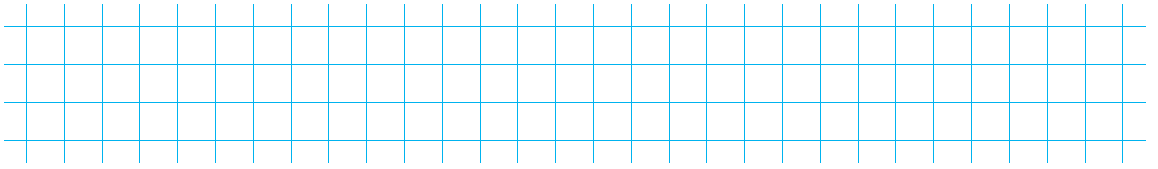
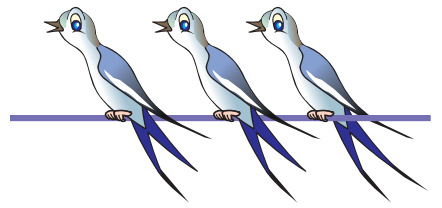
$$64 = 60 + 4$$

60 і 4 — **розрядні доданки** числа 64.

6 показує, скільки одиниць у розряді десятків.

4 показує, скільки одиниць у розряді одиниць.

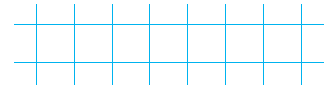
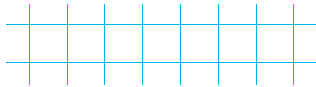
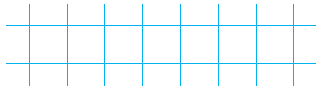
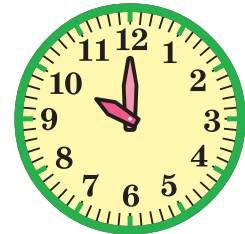
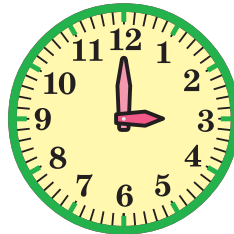
13. На дроті сиділи ластівки. Коли 4 ластівки полетіли, залишилося ще 5 ластівок. Скільки ластівок було на дроті спочатку?

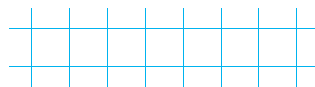
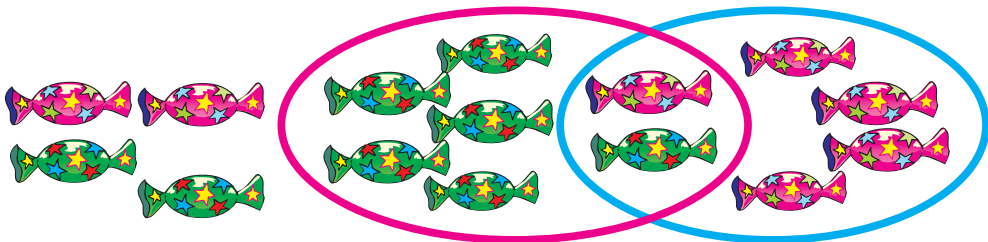
14. 1. $15 + 1 = \square.\square$ $18 - 3 = \square.\square$ $14 - 1 = \square.\square$
 $10 - 8 = \square$ $19 - 5 = \square.\square$ $10 - 4 = \square$

2. $11 + 1 = \square.\square$ $10 + 7 = \square.\square$ $12 - 1 = \square.\square$
 $9 - 6 = \square$ $15 - 3 = \square.\square$ $19 - 4 = \square.\square$

15. Котру годину показує кожен годинник? Запиши.

16.

Числа першої сотні

1. Розглянь таблицю чисел першої сотні.

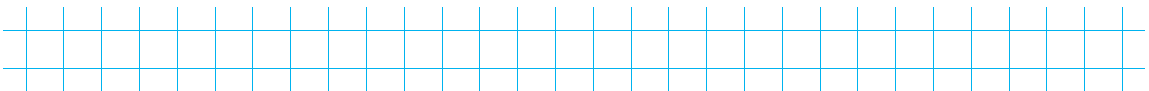
1	11	21	31	41	51	61	71	81	91
2	12	22	32	42	52	62	72	82	92
3	13	23	33	43	53	63	73	83	93
4	14	24	34	44	54	64	74	84	94
5	15	25	35	45	55	65	75	85	95
6	16	26	36	46	56	66	76	86	96
7	17	27	37	47	57	67	77	87	97
8	18	28	38	48	58	68	78	88	98
9	19	29	39	49	59	69	79	89	99
10	20	30	40	50	60	70	80	90	100

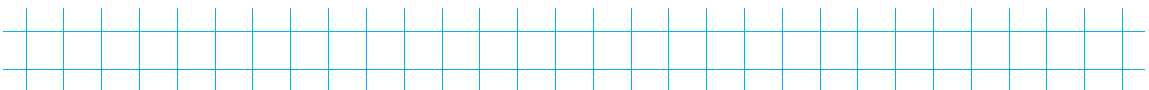
- 1) Прочитай числа першого, другого, третього, п'ятого і десятого десятків.
- 2) Назви число, яке йде за числом 99; перед числом 53.
- 3) Прочитай числа, в яких кількість одиниць у розряді одиниць 0.
- 4) Знайди найменше число в шостому десятку.

2. Запиши цифрами числа.

Двадцять вісім, тридцять один, п'ятдесят дев'ять, дев'яносто, вісімдесят вісім, сімдесят п'ять, сорок.

3. Запиши числа шостого десятка.

4.

$20 + 10 = .$	$60 - 10 = .$
$40 + 10 = .$	$90 - 20 = .$
$30 + 40 = .$	$80 - 50 = .$

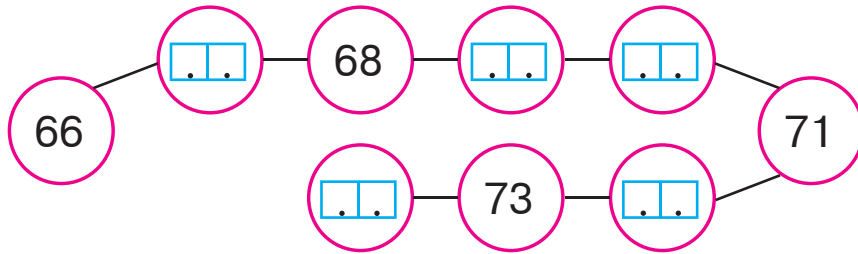
5. Розташуй літери на рожевому тлі в порядку зростання чисел, а літери на блакитному тлі — у порядку спадання чисел. Запиши отримані слова.

82	35	99	24
Р	А	А	Ф

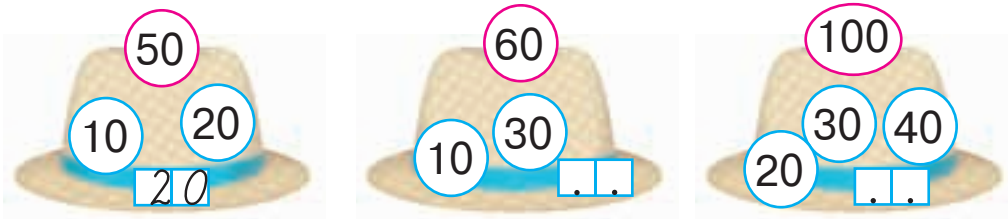
40	56	42	34
І	С	М	Х

Blank grid for writing words.

6. Доповни числовий ряд.

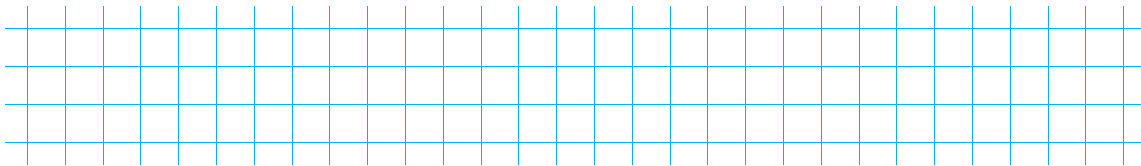

7. Допиши потрібні числа за зразком.

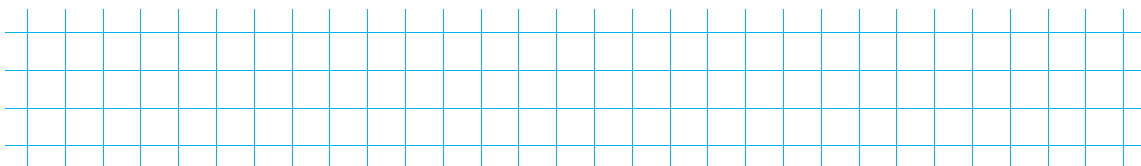

$20 \square 30$	$15 \square 50$	$90 \square 9$
$50 \square 20$	$54 \square 45$	$28 \square 82$
$5 \square 50$	$60 \square 30$	$42 \square 42$

9. Купили 16 кг гречки, а борошна — на 3 кг більше. Скільки кілограмів борошна купили?

10. На липі було декілька бджілок. Коли 8 бджілок полетіло до вулика, то на липі залишилося ще 10 бджілок. Скільки бджілок було на липі спочатку?

11. Доповни записи за зразком.

$90 > 70$ на 20 $60 > 10$ на $30 > 20$ на

$50 < 80$ на $20 < 40$ на $90 < 100$ на

12. Запиши, о котрій годині в тебе розпочинаються уроки в школі та о котрій закінчуються.

Розпочинаються о ,
а закінчуються о .

13. Скільки гривень решти отримає Оля в кожному випадку? Запиши.

40 грн

грн

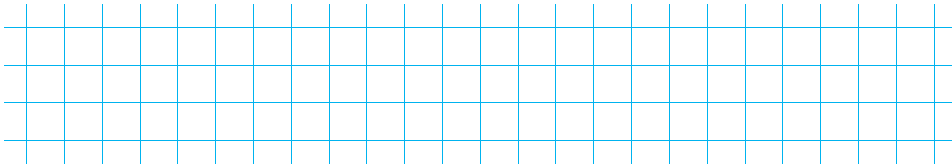
10 грн кожна

грн

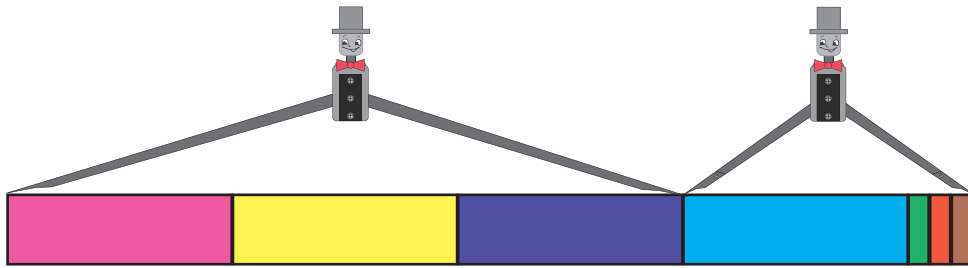

грн

14. Із 10 іграшкових балерин танцювало тільки 4. Скільки балерин не танцювало?

15. Знайди довжину двох стрічок разом.

$$\begin{array}{r} + 3 \text{ дм} \\ + 1 \text{ дм } 3 \text{ см} \\ \hline \square \text{ дм } \square \text{ см} \end{array}$$

$$\begin{array}{r} + 4 \text{ дм} \\ + 2 \text{ дм } 4 \text{ см} \\ \hline \square \text{ дм } \square \text{ см} \end{array}$$

$$\begin{array}{r} + 6 \text{ дм} \\ + 3 \text{ дм } 6 \text{ см} \\ \hline \square \text{ дм } \square \text{ см} \end{array}$$

16. У цих записах однакові літери позначають однакові цифри, різні літери — різні цифри. Розшифруй записи.

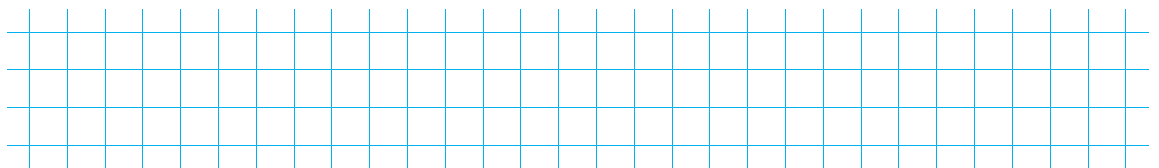

$$M + M + M = AM$$

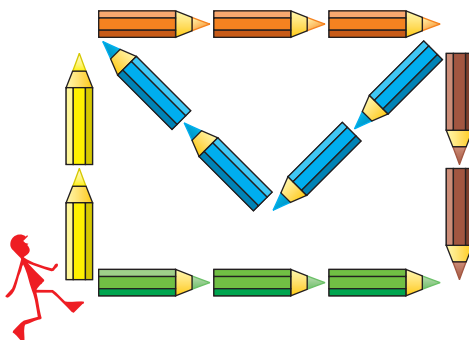
$$AX + AX = OX$$

$$AX + A = AA$$

$$AY + A = OX$$

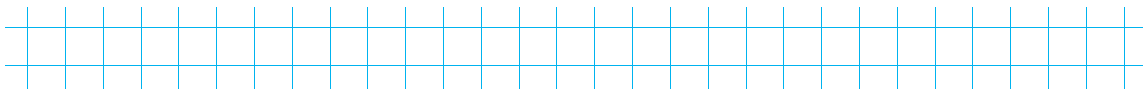

- 17.

Наступне і попереднє число. Числа-«сусіди»

1. Знайди в числовому ряду, поданому на обкладинці по-сібника, всі числа між 20 і 30. Запиши їх. Що спільного в цих чисел?

2. Виконай завдання за допомогою числового ряду.

1) «Сусідами» числа 5 є числа 4 і 6.

2) «Сусідами» числа 21 є числа і .

3) «Сусідами» числа 35 є числа і .

4) «Сусідами» числа 96 є числа і .

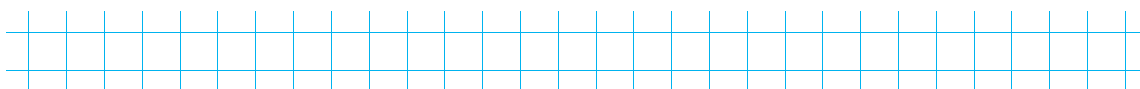
3. Скільки десятків і одиниць у кожному числі? Запиши.

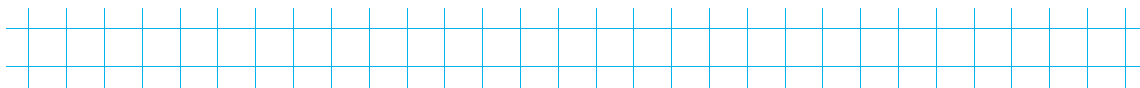
22

41

4. Запиши числа дев'ятого десятка.

5. Запиши числа в таблицю за зразком.

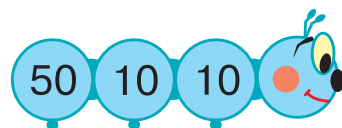
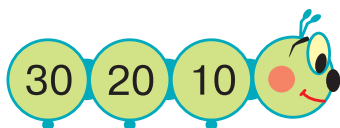
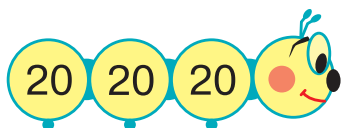
Сорок шість, шістнадцять,
шістдесят, шістдесят один,
вісімдесят п'ять.

Що означає кожна цифра в записі
цих чисел?

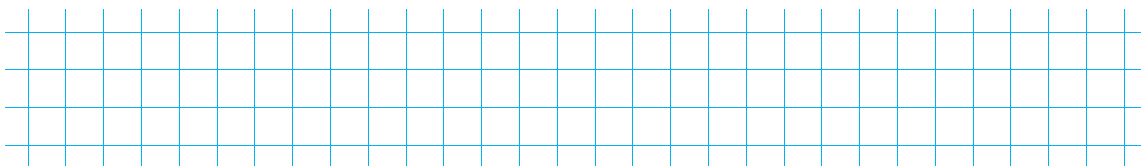
Десятки	Одиниці
4	6
.	.
.	.
.	.
.	.

Додавання та віднімання числа 1 у межах 100

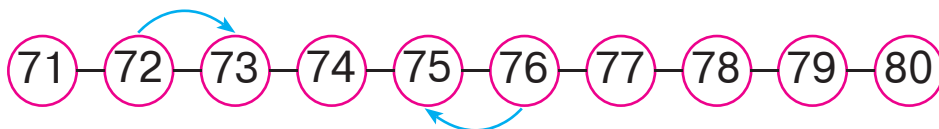
1. Усно знайди суму чисел на кожній іграшці. Обведи іграшку, на якій сума найбільша.

2. Знайди в числовому ряду (на обкладинці посібника) і запиши попереднє та наступне число до кожного з чисел: 19, 31, 49, 60, 99.

3. Поясни, яке число отримуємо, коли додаємо 1; коли віднімаємо 1.

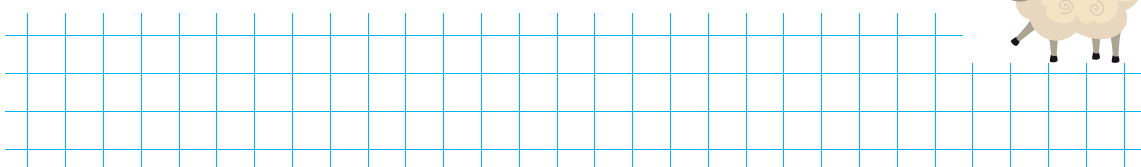

$$72 + 1 = 73 \quad 76 - 1 = 75$$

4. 1. $56 + 1 = .$ $49 + 1 = .$ $64 - 1 = .$
 $80 + 1 = .$ $90 - 1 = .$ $31 - 1 = .$
2. $18 + 1 = .$ $48 + 1 = .$ $53 + 1 = .$
 $18 - 1 = .$ $60 - 1 = .$ $59 - 1 = .$

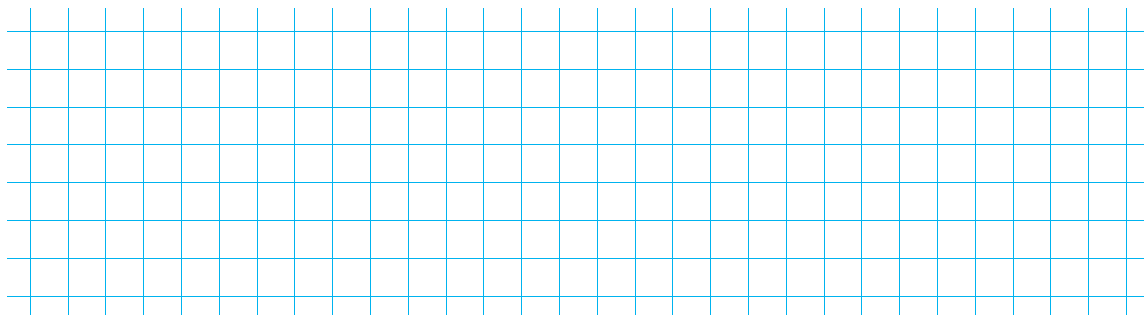
5. Маса козеняти 26 кг, а маса ягняти на 1 кг менша. Яка маса ягняти?

6. У бабусі на городі виростили два гарбузи. Маса одного гарбуза 9 кг, а маса другого — на 1 кг більша.

- 1) Яка маса другого гарбуза?
- 2) Яка маса двох гарбузів разом?

7. $15 - 5 \square 15 - 10$

$20 + 10 \square 70 + 10$

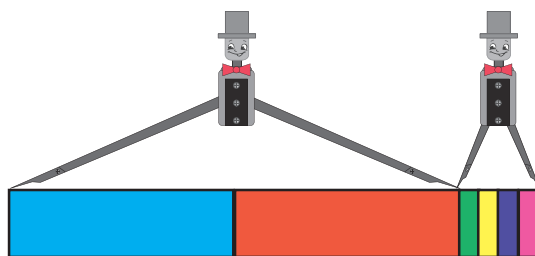
$18 + 1 \square 90 - 50$

$6 + 4 \square 60 + 4$

$85 - 1 \square 80 - 50$

$30 + 0 \square 30 - 0$

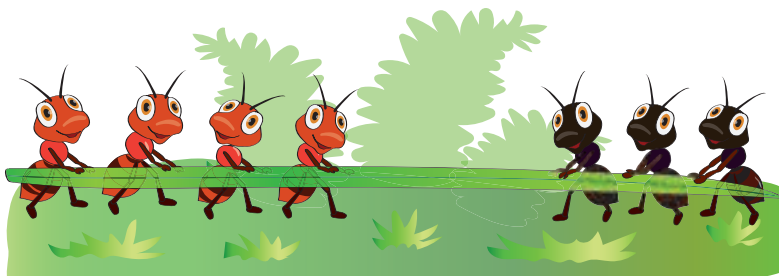
8. Знайди довжину двох стрічок разом.

$$\begin{array}{r} + 2 \text{ дм} \\ \hline 4 \text{ см} \\ \hline \square \text{ дм } \square \text{ см} \end{array}$$

$$\begin{array}{r} + 6 \text{ дм} \\ \hline 2 \text{ см} \\ \hline \square \text{ дм } \square \text{ см} \end{array}$$

$$\begin{array}{r} + 5 \text{ дм} \\ \hline 5 \text{ см} \\ \hline \square \text{ дм } \square \text{ см} \end{array}$$

Додавання і віднімання на основі десятькового складу числа в межах 100

1. Запиши числа у вигляді суми розрядних доданків за зразком.

$$27 = 20 + 7 \quad 35 = \boxed{.} \boxed{.} + \boxed{.}$$

$$58 = \boxed{.} \boxed{.} + \boxed{.}$$

2. Із кожного виразу на додавання склади два вирази на віднімання за зразком. Знайди значення виразів.

$$40 + 6 = 46 \quad 30 + 7 = \boxed{.} \boxed{.}$$

$$70 + 4 = \boxed{.} \boxed{.}$$

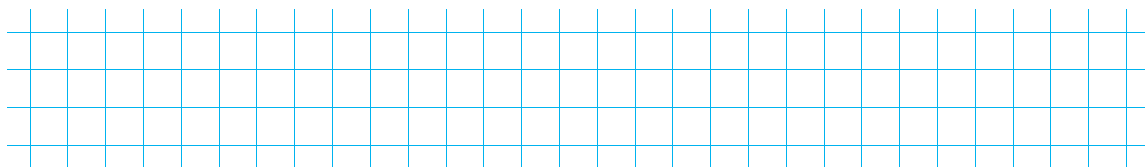
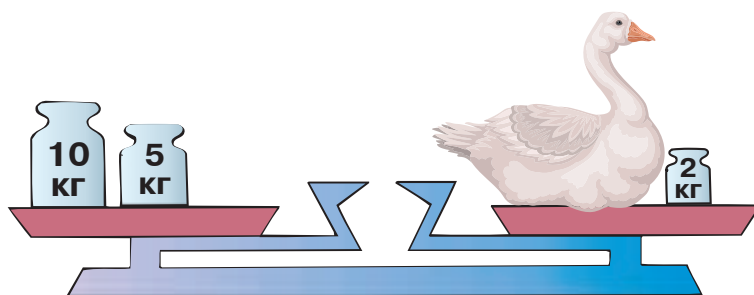
$$46 - 40 = 6 \quad \boxed{.} \boxed{.} - 30 = \boxed{.}$$

$$\boxed{.} \boxed{.} - \boxed{.} \boxed{.} = \boxed{.}$$

$$46 - 6 = 40 \quad \boxed{.} \boxed{.} - \boxed{.} = \boxed{.} \boxed{.}$$

$$\boxed{.} \boxed{.} - \boxed{.} = \boxed{.} \boxed{.}$$

3. Склади і розв'яжи задачу за малюнком.

4. 1. $50 + 6 = \boxed{.} \boxed{.}$

$57 - 7 = \boxed{.} \boxed{.}$

$40 + 3 = \boxed{.} \boxed{.}$

$90 + 9 = \boxed{.} \boxed{.}$

$28 - 8 = \boxed{.} \boxed{.}$

$84 - 80 = \boxed{.}$

2. $32 - 30 = \boxed{.}$

$40 + 3 = \boxed{.} \boxed{.}$

$56 - 6 = \boxed{.} \boxed{.}$

$29 - 20 = \boxed{.}$

$90 + 4 = \boxed{.} \boxed{.}$

$82 - 2 = \boxed{.} \boxed{.}$

5. $40 + 10 \rightarrow \boxed{.} \boxed{.} - 20 \rightarrow \boxed{.} \boxed{.} - 30 \rightarrow \boxed{.} + 100 \rightarrow \boxed{.} \boxed{.} \boxed{.}$

6. Олесь робив паперові човники. Коли 8 човників він подарував сестричці, то в нього залишилося 20 човників. Скільки човників зробив Олесь?

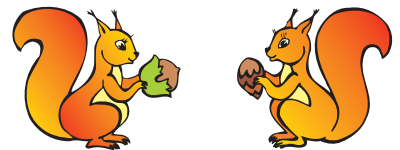

Grid for solving problem 6.

7. Допиши пропущені числа, щоб утворилися правильні рівності.

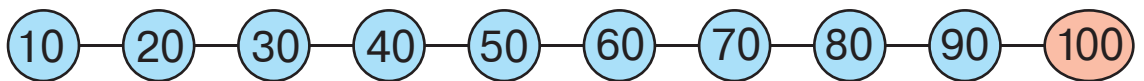
$50 + \dots = 58$ $62 - \dots = 60$ $\dots - 4 = 40$
 $70 + \dots = 71$ $62 - \dots = 2$ $\dots - \dots = 0$

8. Одна білочка знайшла 40 горіхів, а друга — 20 шишок. Скільки всього горіхів і шишок у білок?

Grid for solving problem 8.

9. Порівняй числа за допомогою числового ряду.

$20 \square 30$

$50 \square 40$

$80 \square 30$

$90 \square 100$

$50 \square 50$

$80 \square 70$

$40 \square 10$

$10 \square 10$

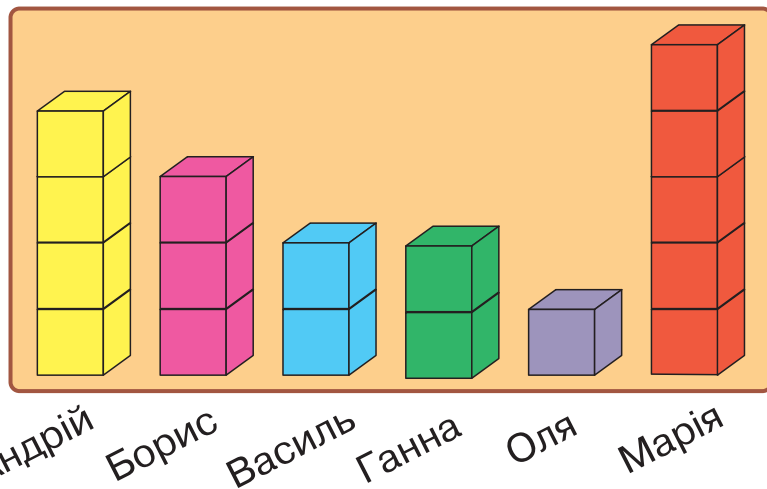
10. Запиши вирази і знайди їхні значення.

Сума	20	70
	30	3

Різниця	15	86
	5	1

Grid for solving problem 10.

11. Розглянь малюнок і запиши відповіді на запитання.

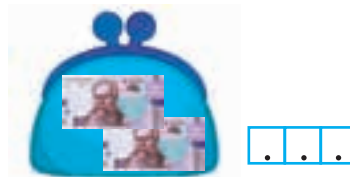
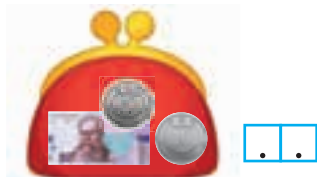

У кого з дітей найбільше кубиків?

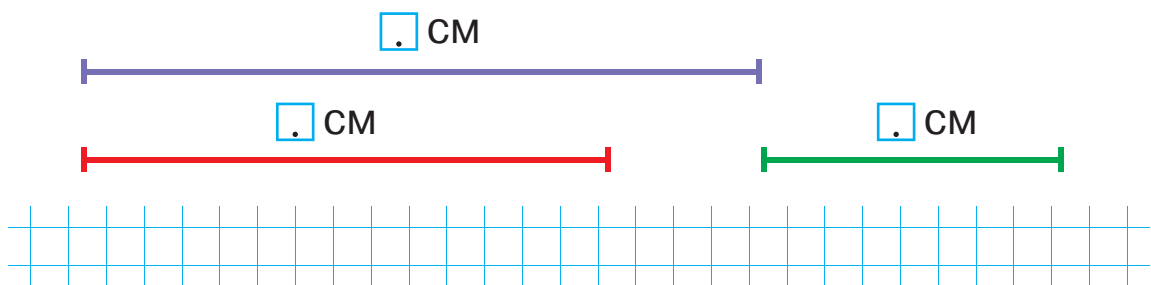
У кого найменше кубиків?

Хто має однакову кількість кубиків?

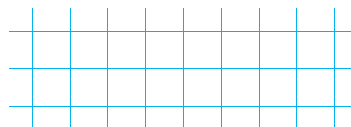
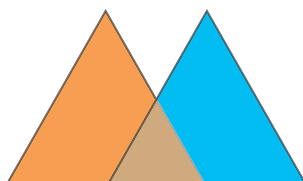
12. Скільки гривень у кожному гаманці? Запиши.

13. Виміряй довжини відрізків. На скільки сантиметрів найменший відрізок коротший від двох інших? Склади, запиши й обчисли відповідні вирази.

14.

Додавання виду $43 + 20$, $43 + 2$

1. Запиши числа у вигляді суми розрядних доданків.

$29 = \boxed{.} \boxed{.} + \boxed{.}$

$53 = \boxed{.} \boxed{.} + \boxed{.}$

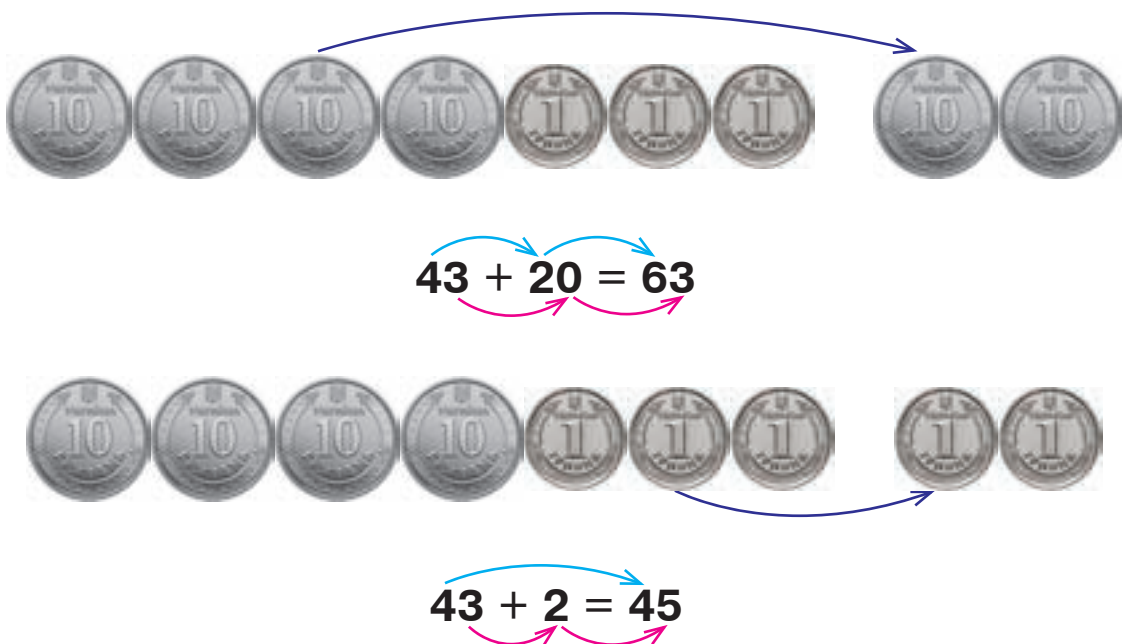
$84 = \boxed{.} \boxed{.} + \boxed{.}$

2. Обчисли.

$$\begin{array}{r} + 4 \text{ дм } 3 \text{ см} \\ + 2 \text{ дм} \\ \hline \boxed{.} \text{ дм } \boxed{.} \text{ см} \end{array}$$

$$\begin{array}{r} + 4 \text{ дм } 3 \text{ см} \\ + 2 \text{ см} \\ \hline \boxed{.} \text{ дм } \boxed{.} \text{ см} \end{array}$$

3. Досліди, як додали числа 43 і 20 , 43 і 2 .

4. Виконайте додавання.

1. $25 + 20 = \boxed{.} \boxed{.}$

$25 + 2 = \boxed{.} \boxed{.}$

$28 + 60 = \boxed{.} \boxed{.}$

$34 + 10 = \boxed{.} \boxed{.}$

$34 + 1 = \boxed{.} \boxed{.}$

$91 + 8 = \boxed{.} \boxed{.}$

$62 + 30 = \boxed{.} \boxed{.}$

$62 + 3 = \boxed{.} \boxed{.}$

$33 + 4 = \boxed{.} \boxed{.}$

2. $25 + 30 = \boxed{.} \boxed{.}$

$52 + 5 = \boxed{.} \boxed{.}$

$45 + 30 = \boxed{.} \boxed{.}$

$54 + 40 = \boxed{.} \boxed{.}$

$63 + 5 = \boxed{.} \boxed{.}$

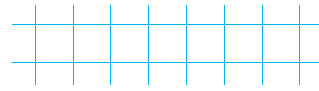
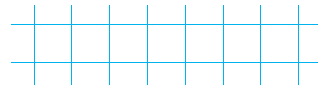
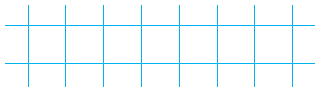
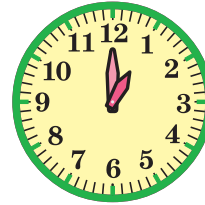
$82 + 7 = \boxed{.} \boxed{.}$

$15 + 50 = \boxed{.} \boxed{.}$

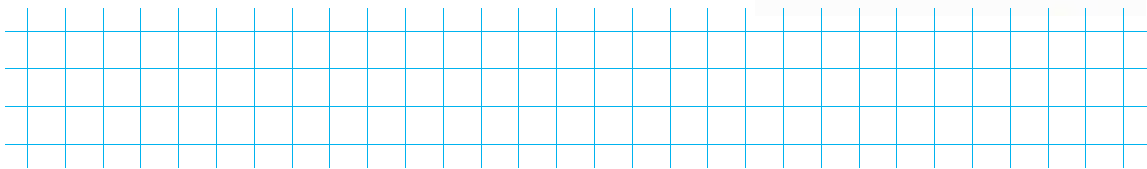
$56 + 3 = \boxed{.} \boxed{.}$

$24 + 20 = \boxed{.} \boxed{.}$

5. Котру годину показує кожен годинник? Запиши.

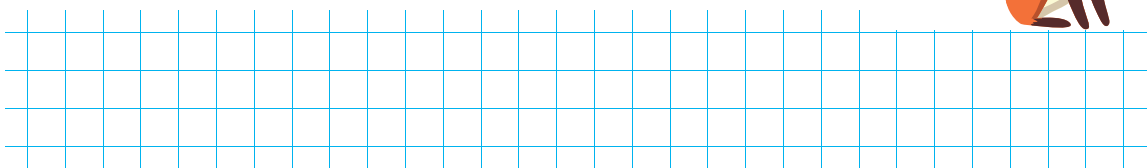
6. Над полем літало 22 бджоли, а джмелів — на 5 більше. Скільки джмелів літало над полем?

7. Обведи монети, вартість яких становить 50 гривень.

8. Маса лисиці 14 кг, а вовк на 30 кг важчий. Яка маса вовка?

9.

$15 + 4$

$16 - 6$

$18 - 4$

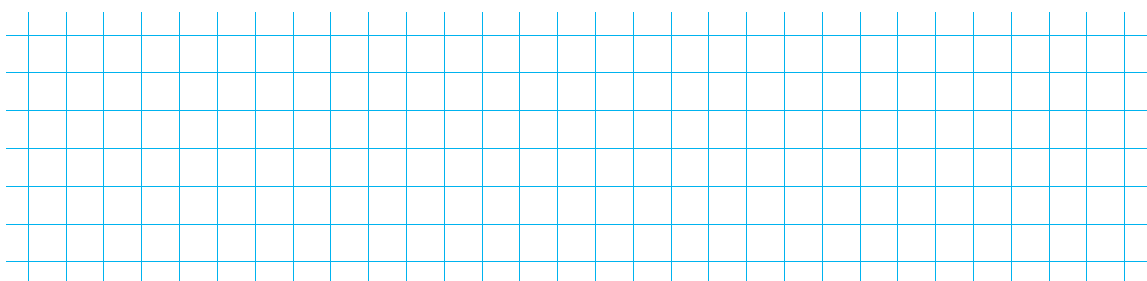
$13 + 3$

$11 + 7$

$14 + 1$

$19 - 6$

$10 + 1$

Додавання виду $30 + 26$, $3 + 26$

1. Скористайся числовим рядом (на обкладинці посібника) і запиши числа, що стоять посередині між указаними числами.

$$\begin{array}{c} 25 \text{ і } 27 \\ \square . \square \end{array}$$

$$\begin{array}{c} 49 \text{ і } 51 \\ \square . \square \end{array}$$

$$\begin{array}{c} 10 \text{ і } 30 \\ \square . \square \end{array}$$

$$\begin{array}{c} 53 \text{ і } 47 \\ \square . \square \end{array}$$

2. Обчисли.

$$\begin{array}{r} + 3 \text{ дм} \\ 2 \text{ дм } 6 \text{ см} \\ \hline \square . \text{ дм } \square . \text{ см} \end{array}$$

$$\begin{array}{r} + 3 \text{ см} \\ 2 \text{ дм } 6 \text{ см} \\ \hline \square . \text{ дм } \square . \text{ см} \end{array}$$

3. Досліди, як додали числа 30 і 26 , 3 і 26 .

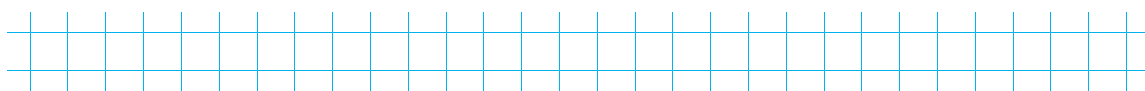

$$30 + 26 = 56$$

$$3 + 26 = 29$$

4. Додай до числа 40 число 54 і поясни спосіб обчислення.

5. $50 + 32 \rightarrow \square . \square - 80 \rightarrow \square + 64 \rightarrow \square . \square + 3 \rightarrow \square . \square$

6. Знайди суми.

$20 + 53 = \square.\square$

$2 + 53 = \square.\square$

$2 + 43 = \square.\square$

$40 + 15 = \square.\square$

$4 + 15 = \square.\square$

$30 + 34 = \square.\square$

$70 + 22 = \square.\square$

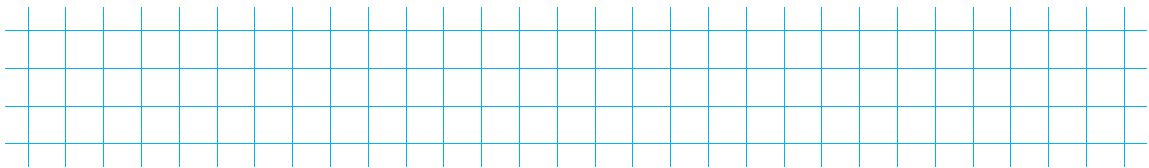
$7 + 22 = \square.\square$

$50 + 27 = \square.\square$

$$\begin{array}{r} + 2 \text{ дм} \\ 4 \text{ дм } 5 \text{ см} \\ \hline \square \text{ дм } \square \text{ см} \end{array}$$

$$\begin{array}{r} + 2 \text{ см} \\ 4 \text{ дм } 5 \text{ см} \\ \hline \square \text{ дм } \square \text{ см} \end{array}$$

8. Першого дня туристи поставили 10 наметів, а другого — 14 наметів. Скільки всього наметів поставили туристи за два дні?

9. $50 + 20 \square 90$

$57 - 7 \square 50$

$60 \square 20 + 35$

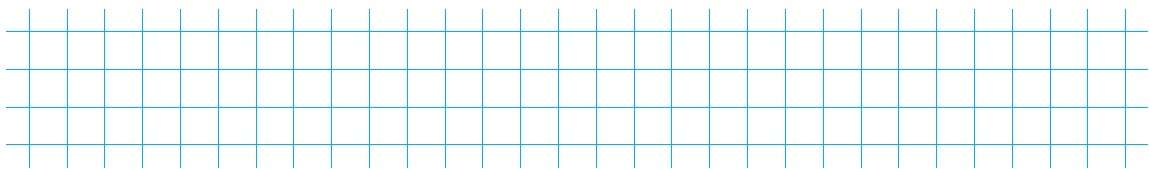
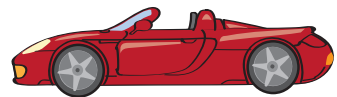

$42 - 2 \square 40$

$54 + 20 \square 70$

$80 \square 50 + 30$

10. На стоянці було декілька машин. Коли 5 машин поїхало, на стоянці залишилося 33 машини. Скільки машин було на стоянці спочатку?

11. 1. $50 + 10 = \square.\square$

$89 + 1 = \square.\square$

$34 + 30 = \square.\square$

$9 + 10 = \square.\square$

$50 - 1 = \square.\square$

$34 + 3 = \square.\square$

2. $80 - 10 = \square.\square$

$49 + 1 = \square.\square$

$18 + 40 = \square.\square$

$80 + 10 = \square.\square$

$20 - 1 = \square.\square$

$8 + 40 = \square.\square$

Віднімання виду $65 - 30$, $65 - 3$

1. Запиши числа у вигляді суми розрядних доданків.

$$34 = \boxed{.} \boxed{.} + \boxed{.}$$

$$48 = \boxed{.} \boxed{.} + \boxed{.}$$

$$76 = \boxed{.} \boxed{.} + \boxed{.}$$

2.
$$\begin{array}{r} _ 6 \text{ дм } 5 \text{ см} \\ _ 3 \text{ дм} \\ \hline \end{array}$$

$$\boxed{.} \text{ дм } \boxed{.} \text{ см}$$

$$\begin{array}{r} _ 6 \text{ дм } 5 \text{ см} \\ _ 3 \text{ см} \\ \hline \end{array}$$

$$\boxed{.} \text{ дм } \boxed{.} \text{ см}$$

3. Досліди, як виконали віднімання чисел 65 і 30 , 65 і 3 .

$$65 - 30 = 35$$

$$65 - 3 = 62$$

4. Знайди різниці.

$$43 - 20 = \boxed{.} \boxed{.}$$

$$38 - 5 = \boxed{.} \boxed{.}$$

$$84 - 2 = \boxed{.} \boxed{.}$$

$$87 - 50 = \boxed{.} \boxed{.}$$

$$98 - 7 = \boxed{.} \boxed{.}$$

$$97 - 40 = \boxed{.} \boxed{.}$$

$$94 - 30 = \boxed{.} \boxed{.}$$

$$56 - 4 = \boxed{.} \boxed{.}$$

$$65 - 40 = \boxed{.} \boxed{.}$$

5.
$$\begin{array}{r} _ 7 \text{ дм } 8 \text{ см} \\ _ 4 \text{ дм} \\ \hline \end{array}$$

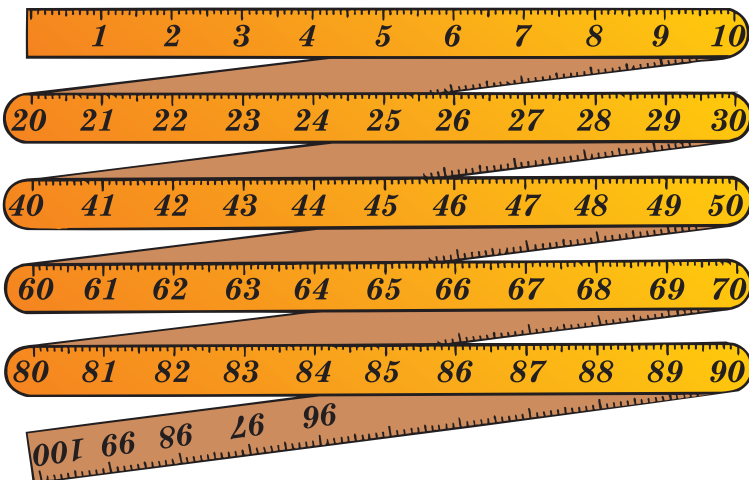
$$\boxed{.} \text{ дм } \boxed{.} \text{ см}$$

$$\begin{array}{r} _ 7 \text{ дм } 8 \text{ см} \\ _ 2 \text{ см} \\ \hline \end{array}$$

$$\boxed{.} \text{ дм } \boxed{.} \text{ см}$$

Урок-дослідження. Метр

1. Розглянь складаний метр. Досліди, скільки в метрі дециметрів, сантиметрів.

Один метр —
це **десять**
дециметрів.

$$1 \text{ м} = 10 \text{ дм}$$

Один метр —
це **сто**
сантиметрів.

$$1 \text{ м} = 100 \text{ см}$$

1 м

2. Зроби з цупкого паперу метр і відміряй ним стрічку завдовжки 3 м.

3. 5 м 50 см

5 дм 5 см 5 дм

5 м 5 дм

15 дм 15 см

4. Допиши пропущені числа.

2 м = дм

28 см = дм см

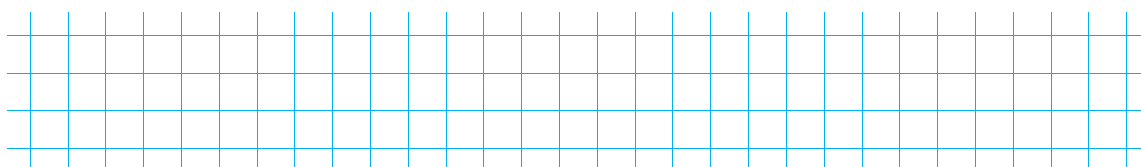
6 м = дм

56 см = дм см

40 дм = м

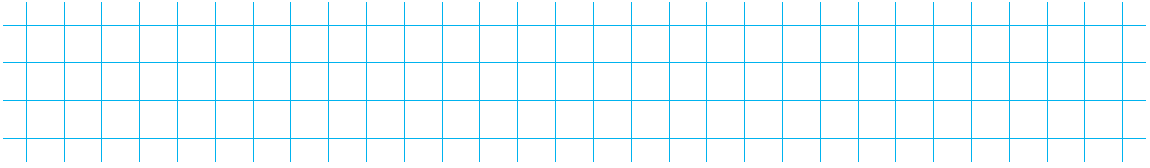
34 дм = м дм

5. У першому сувої було 35 м тканини, а в другому — на 2 м тканини менше. Скільки метрів тканини було в другому сувої?

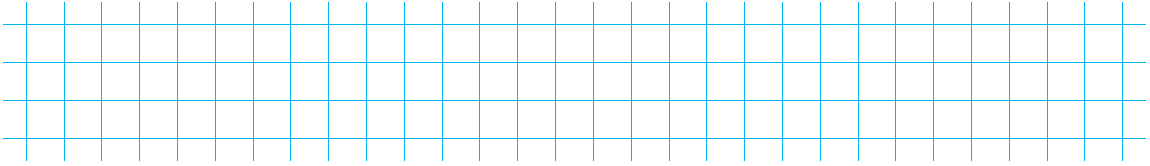

6. Розв'яжи і порівняй задачі.

1) Від смужки довжиною 35 см відрізали частину завдовжки 3 см. Якої довжини стала смужка?

2) Від смужки довжиною 35 см відрізали частину завдовжки 3 дм. Якої довжини стала смужка?

7. Знайди значення виразів з коментуванням.

$$56 + 20 = \boxed{}$$

$$56 + 2 = \boxed{}$$

$$40 + 42 = \boxed{}$$

$$4 + 42 = \boxed{}$$

$$89 - 40 = \boxed{}$$

$$89 - 4 = \boxed{}$$

8.

1. $73 - 20 = \boxed{}$

$98 - 8 = \boxed{}$

$98 - 80 = \boxed{}$

$64 - 30 = \boxed{}$

$45 - 2 = \boxed{}$

$45 - 20 = \boxed{}$

2. $48 - 6 = \boxed{}$

$56 + 30 = \boxed{}$

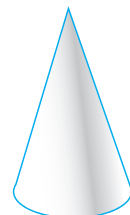
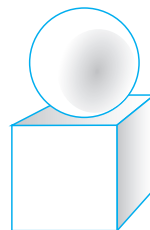
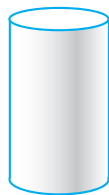
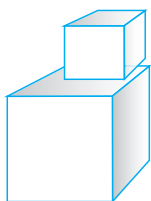
$54 - 10 = \boxed{}$

$56 - 3 = \boxed{}$

$44 - 40 = \boxed{}$

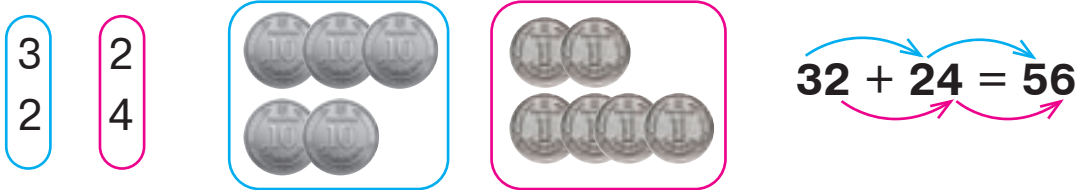
$54 - 50 = \boxed{}$

9. Зафарбуй тільки куби.

Додавання двоцифрових чисел без переходу через десяток (загальний випадок)

1. Досліди, як додають двоцифрові числа без переходу через десяток.

$32 + 24 = 56$

Додаючи двоцифрові числа, десятки додають до десятків, одиниці — до одиниць.

2. Розглянь запис і поясни спосіб обчислення.

$$43 + 21 = 40 + 3 + 20 + 1 = 60 + 4 = 64$$

3. Знайди суму $62 + 15$ із коментуванням.

4. $31 + 30 = .$ $54 + 20 = .$

$31 + 3 = .$ $54 + 2 = .$

$31 + 33 = .$ $54 + 22 = .$

5. В оркестрі 15 музикантів грають на духових інструментах, а 24 — на струнних. Скільки всього музикантів в оркестрі?

6.

$12 + 26 \square 24$

$79 - 9 \square 31$

$49 - 10 \square 49$

$36 + 63 \square 100$

7.

1. $21 + 43 = \square.\square$

$35 + 22 = \square.\square$

$15 + 21 = \square.\square$

$42 + 51 = \square.\square$

$44 + 31 = \square.\square$

$28 + 41 = \square.\square$

2. $53 + 13 = \square.\square$

$45 + 14 = \square.\square$

$22 + 57 = \square.\square$

$62 + 22 = \square.\square$

$25 + 33 = \square.\square$

$12 + 31 = \square.\square$

8. Лісники посадили 26 дубків і 42 ялинки. Скільки всього дерев вони посадили?

9. У записах зникли знаки «+» і «-». Постав їх так, щоб рівності були правильними.

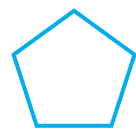
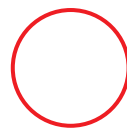
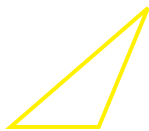
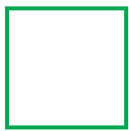
$40 \square 5 \square 1 = 44$

$20 \square 9 \square 1 = 30$

$37 \square 30 \square 10 = 17$

$65 \square 34 \square 1 = 100$

10. Знайди серед даних фігур трикутники. Обведи їх.

11. Розташуй літери на рожевому тлі у порядку зростання чисел, а літери на блакитному тлі — у порядку спадання чисел. Запиши отримані слова.

80

35

92

24

46

Т

В

О

С

Я

32

72

50

18

51

С

Х

І

Т

В

Віднімання двоцифрових чисел без переходу через десяток (загальний випадок)

1. Досліди, як віднімають двоцифрові числа без переходу через десяток.

$$54 - 31$$

$$50 - 30 = 20$$

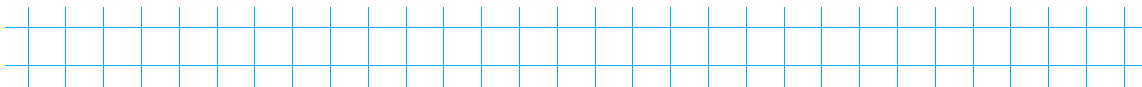
$$4 - 1 = 3$$

$$54 - 31 = 23$$

$$20 + 3 = 23$$

Віднімаючи двоцифрові числа, десятки віднімають від десятків, одиниці — від одиниць.

2. Знайди різницю $59 - 36$ із коментуванням.

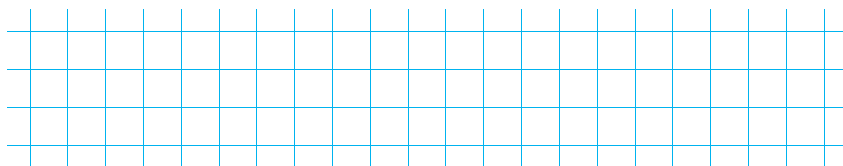

3. $86 - 50 = .$ $67 - 40 = .$

$86 - 5 = .$ $67 - 4 = .$

$86 - 55 = .$ $67 - 44 = .$

4. На аеродромі було декілька літаків. Коли 24 з них піднялись у повітря, на аеродромі залишилося 12 літаків. Скільки літаків було на аеродромі спочатку?

5. 3 дм 8 см

1 дм 6 см 2 дм

6 см 6 дм

1 дм 6 см 16 см

6.

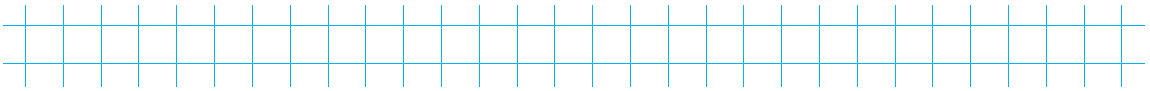
1. $62 - 21 = \square.\square$ $54 - 22 = \square.\square$ $27 - 16 = \square.\square$

$65 - 32 = \square.\square$ $48 - 26 = \square.\square$ $53 - 31 = \square.\square$

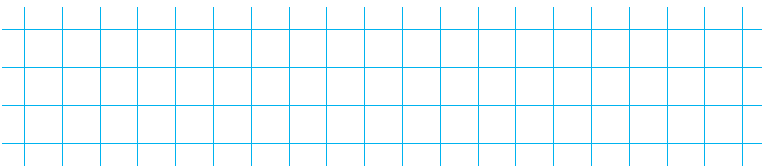
2. $99 - 33 = \square.\square$ $58 - 42 = \square.\square$ $97 - 44 = \square.\square$

$49 - 34 = \square.\square$ $55 - 32 = \square.\square$ $67 - 51 = \square.\square$

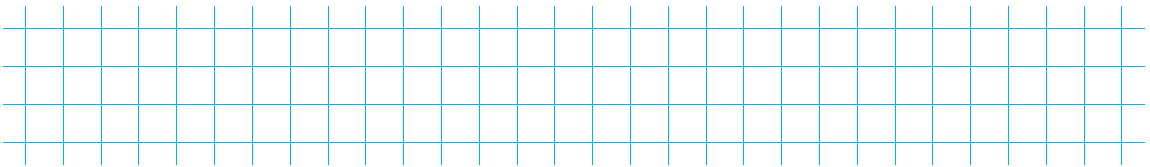
7. Від найбільшого двоцифрового числа відними число 25.

8. Розглянь малюнки. Де менше грошей і на скільки менше?

9. Листоноша мав рознести 36 листів. До обіду він розніс 12 листів. Скільки листів йому залишилося рознести?

10. Допиши пропущені числа.

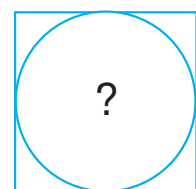
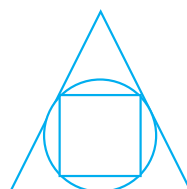
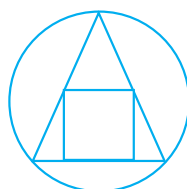
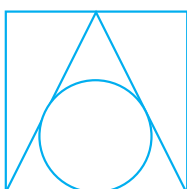
$5 \text{ дм} = \square.\square \text{ см}$

$6 \text{ м} = \square.\square \text{ дм}$

$1 \text{ дм } 5 \text{ см} = \square.\square \text{ см}$

$6 \text{ м } 4 \text{ дм} = \square.\square \text{ дм}$

11. Знайди закономірність. Накресли потрібну фігуру замість знака питання.

Знаходження значень виразів та розв'язування задач

1. Обчисли.

$33 + 24 = .$	$85 - 12 = .$
$32 + 32 = .$	$96 - 43 = .$
$12 + 22 = .$	$77 - 22 = .$
$25 + 31 = .$	$68 - 35 = .$

2. У порту стояло 54 судна. Серед них було 22 яхти, а решта — моторні човни. Скільки моторних човнів стояло в порту?

3. Пригадай, як знаходять невідомий доданок та невідомий від'ємник. Допиши пропущені числа.

$32 + . = 68$	$66 - . = 54$
$. + 14 = 56$	$. + 26 = 79$
$95 - . = 24$	$58 - . = 31$

4. В Олі було 98 гривень. Коли вона купила коробку кольорових олівців, у неї залишилося 23 гривні. Скільки гривень коштує коробка олівців?

5.

1. $37 + 12 = \square.\square$

$46 - 15 = \square.\square$

$54 + 32 = \square.\square$

$55 - 31 = \square.\square$

$48 + 51 = \square.\square$

$44 + 35 = \square.\square$

2. $57 - 24 = \square.\square$

$44 - 32 = \square.\square$

$64 + 33 = \square.\square$

$69 - 32 = \square.\square$

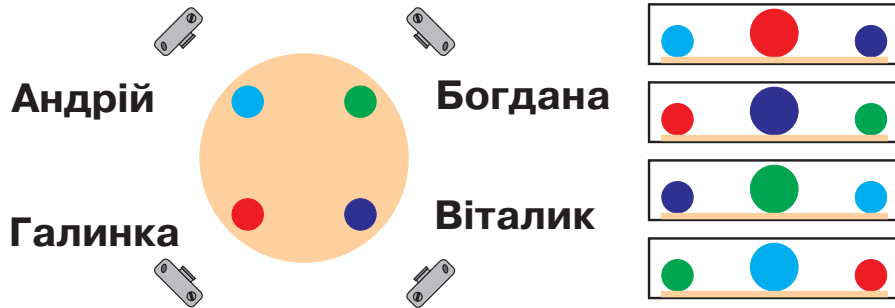
$57 - 43 = \square.\square$

$44 + 12 = \square.\square$

6.

Діти фотографували 4 кульки на столі з різних боків. Де чия фотографія? З'єднай.

7.

$83 - 3 \square 83 - 30$

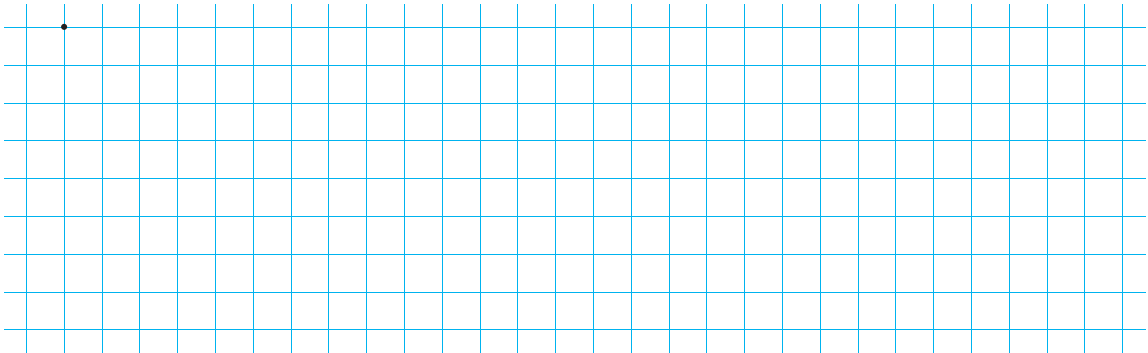
$5 + 22 \square 20 + 7$

$64 + 2 \square 64 + 20$

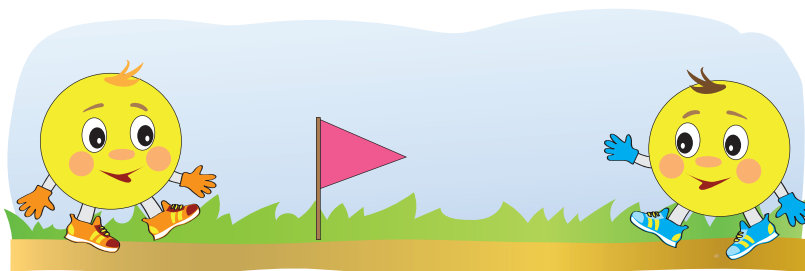
$45 + 22 \square 65 - 13$

8.

Накресли ламану, що складається з трьох ланок: завдовжки 3 см, 5 см, 2 см. Знайди довжину ламаної.

9.

ПОВТОРЕННЯ ТА ЗАКРІПЛЕННЯ ВИВЧЕНОГО

1. Скористайся числовим рядом (на обкладинці посібника) і запиши числа, які стоять посередині між даними числами.

$$50 \text{ і } 52$$

□.□

$$69 \text{ і } 71$$

□.□

$$28 \text{ і } 32$$

□.□

2. Скільки десятків у кожному числі? Запиши за зразком.

двадцять — 2 дес.

п'ятдесят — □ дес.

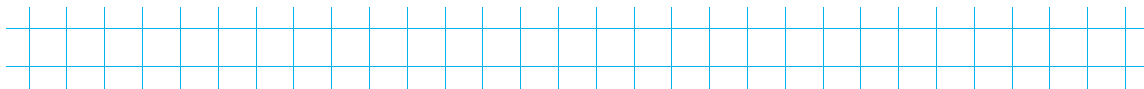
тридцять — □ дес.

шістдесят — □ дес.

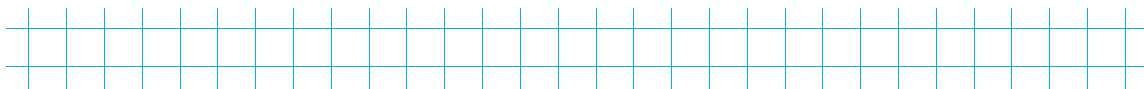
десять — □ дес.

сорок — □ дес.

3. За допомогою цифр 1, 3, 5 запиши дев'ять двоцифрових чисел. Прочитай їх.

4. Знайди різницю $65 - 23$ з коментуванням.

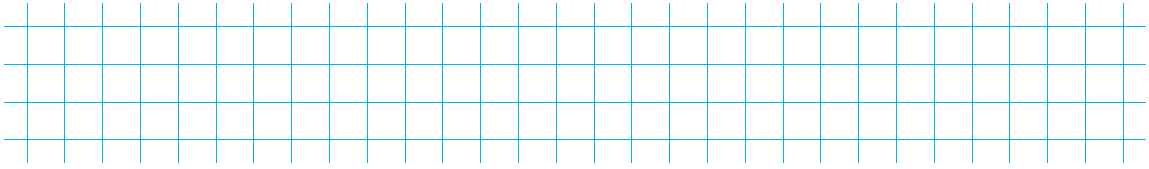

5. Обчисли.

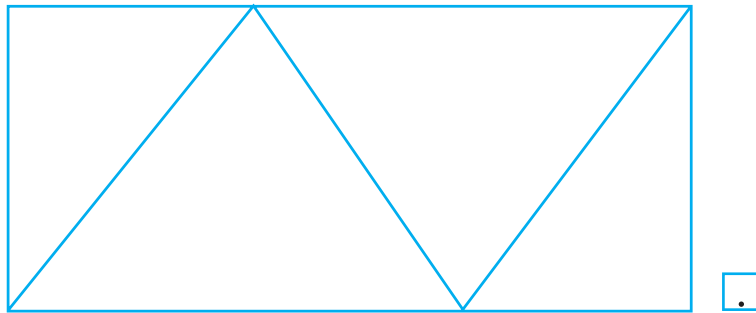
$64 - 11 = .$	$73 - 51 = .$
$72 + 23 = .$	$31 + 21 = .$
$52 + 21 = .$	$49 - 11 = .$
$67 - 21 = .$	$12 + 34 = .$

6. $90 - 50 \rightarrow \square.\square - 30 \rightarrow \square.\square + 6 \rightarrow \square.\square - 6 \rightarrow \square.\square$

7. Коли бібліотекарка поставила на полицю 35 книжок, їй залишилося поставити ще 13 книжок. Скільки книжок вона мала поставити на полицю?

8. Скільки чотирикутників на малюнку? Впиши відповідне число у клітинку.

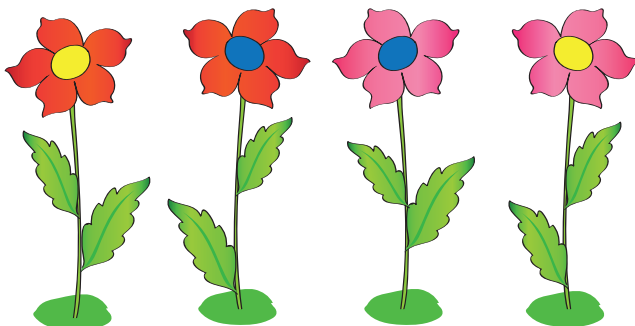

9. 1. $24 + 30 = \square.\square$ $86 - 80 = \square.\square$ $75 - 5 = \square.\square$
 $24 + 3 = \square.\square$ $86 - 6 = \square.\square$ $75 - 50 = \square.\square$
2. $46 - 6 = \square.\square$ $29 + 1 = \square.\square$ $30 + 12 = \square.\square$
 $46 - 40 = \square.\square$ $40 - 1 = \square.\square$ $3 + 12 = \square.\square$

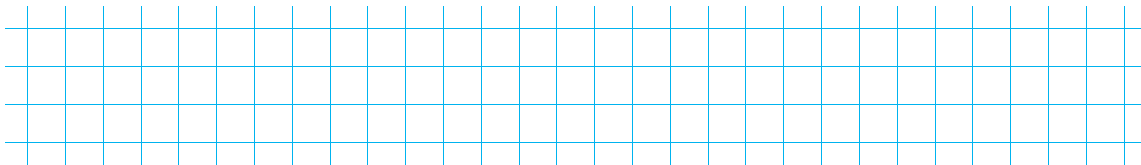

10. 5 м 5 дм 8 м 9 м 1 м 10 дм
 3 см 3 дм 10 см 1 см 2 дм 2 м

11.

17. 1) Знайди суму чисел 35 і 14.
2) Знайди різницю чисел 64 і 21.

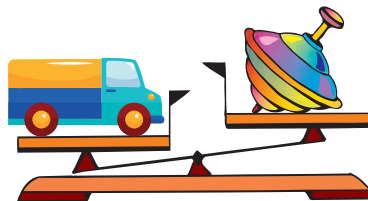
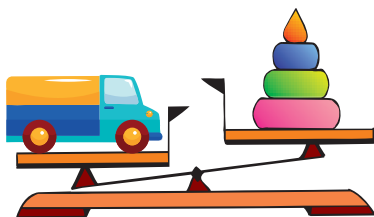

18. Допиши такі числа, щоб нерівності були правильними.

$$8 + \square < 10$$

$$8 > \square + 6$$

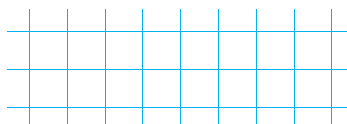
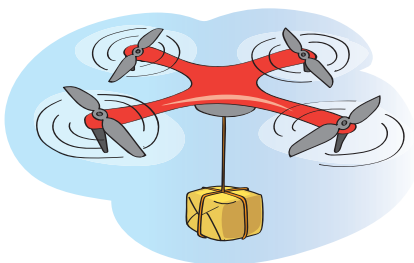
19. Чи можна сказати, яка іграшка найважча? А яка найлегша?

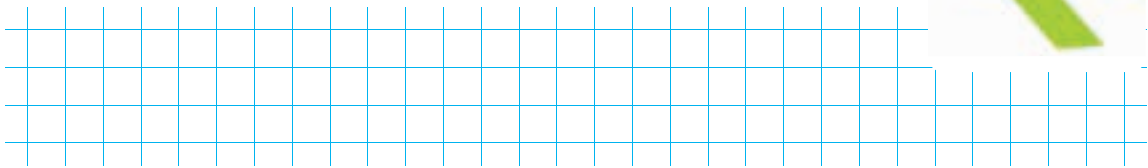
20. Біля предметів, що мають форму кулі, намалюй кружечок; що мають форму куба — квадрат; що мають форму циліндра — чотирикутник.

21.

27. Над полем літало 10 планерів, а літаків — на 6 більше. Скільки літаків літало над полем?

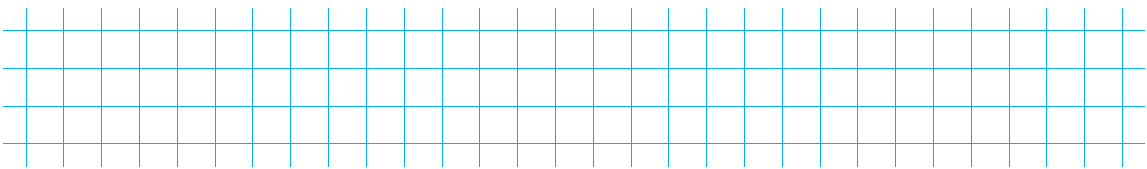
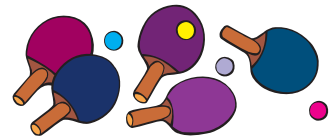

28. Допиши такі числа, щоб нерівності були правильними.

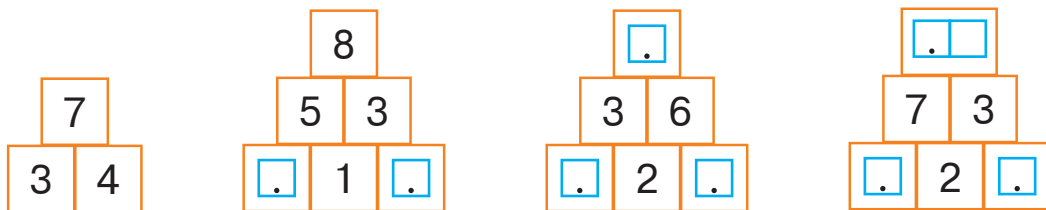
$$5 > 2 + \square$$

$$10 - \square < 4$$

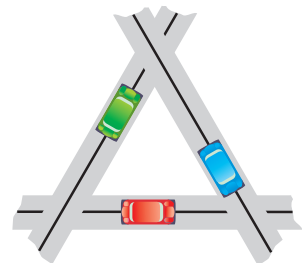
29. Склади задачу, запитання якої починається словами: «На скільки менше...». Розв'яжи цю задачу.

30. Запиши потрібні доданки і суми за зразком.

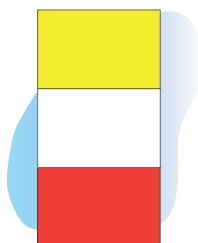
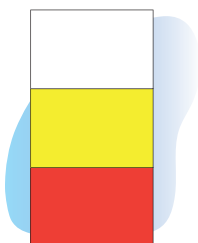

31. Чи можна стверджувати, що одна з цих доріг проходить під двома іншими? Вибери й познач (✓) слово-відповідь. Обґрунтуй свою думку.

ТАК НІ

- 32.

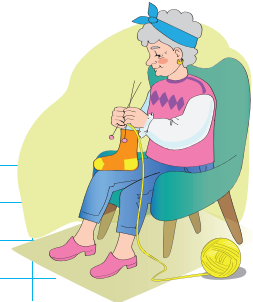

□

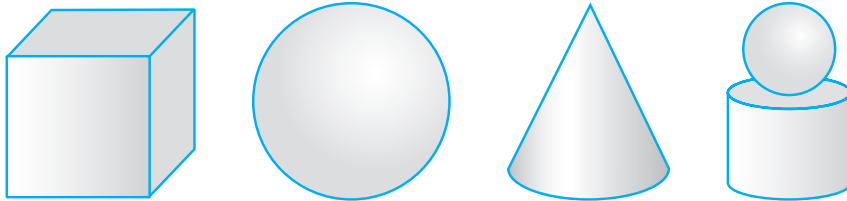

37. Які числа треба відняти від чисел 11, 15, 18, щоб у кожному випадку залишився десяток? Склади й запиши відповідні рівності.

38. Бабуся вирішила зв'язати 26 пар шкарпеток, а зв'язала 6 пар. Скільки пар шкарпеток їй ще треба зв'язати?

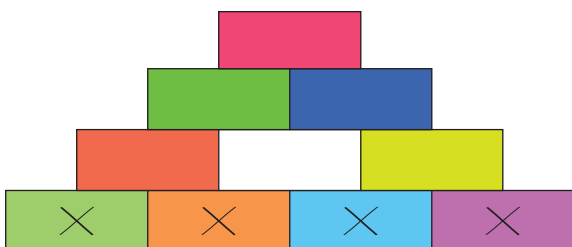
39. Зафарбуй тільки циліндр.

40. Виміряй і порівняй довжини ланок кожної ламаної.

41.

42. Обчисли.

$32 + 4 = .$

$56 - 6 = .$

$24 - 2 = .$

$56 - 50 = .$

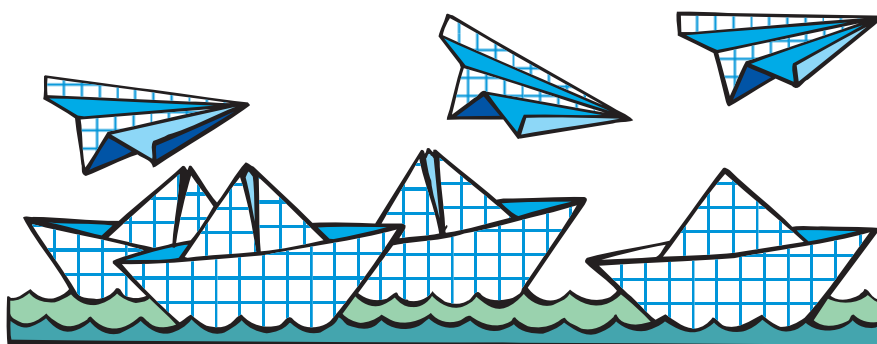
$16 + 20 = .$

$56 + 2 = .$

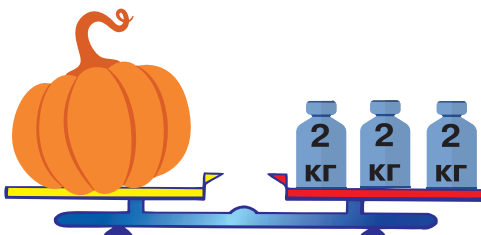
$86 - 20 = .$

$56 - 3 = .$

43. Склади та розв'яжи задачу за малюнком.

44. Поміркуй, скільки треба взяти гир масою 3 кг, щоб зважити цей гарбуз. Запиши відповідне число в клітинці.

45. Порівняй вирази, не виконуючи обчислень.

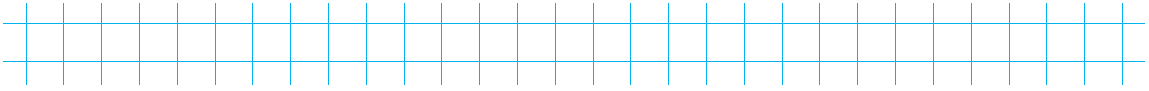
$80 - 50 \square 80 - 30$

$30 + 50 \square 50 + 30$

$40 + 20 \square 40 + 10$

$30 - 30 \square 80 - 80$

46. Накресли відрізок завдовжки 1 дм 1 см.

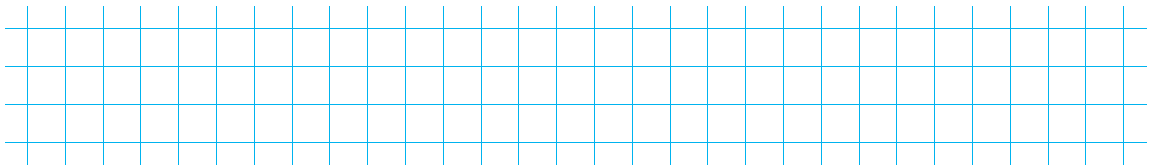
47. Серед цих виразів є три, які можна обчислити. Знайди їхні значення. Чому не можна знайти значення четвертого виразу?

$$1 \text{ м} - 1 \text{ см}$$

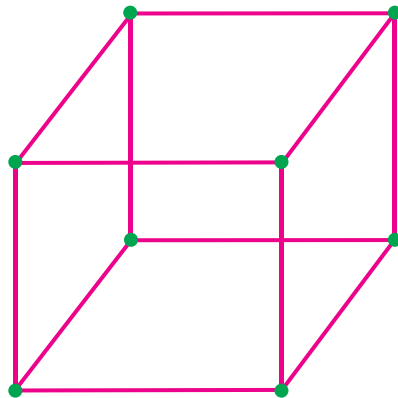
$$1 \text{ м} - 1 \text{ дм}$$

$$1 \text{ дм} - 1 \text{ см}$$

$$1 \text{ м} - 1 \text{ л}$$

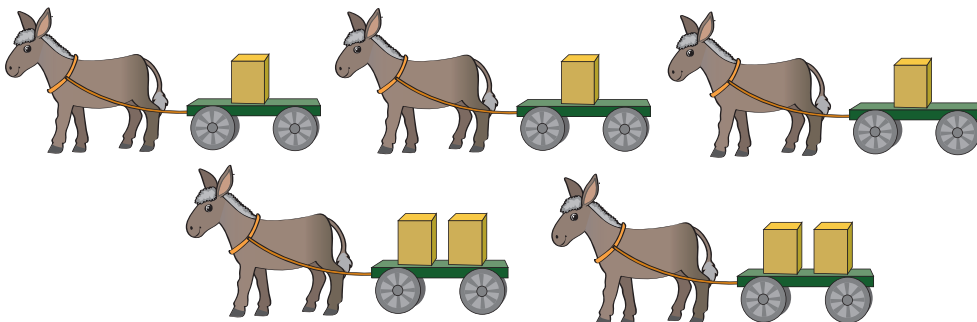
48. Наталка побудувала фігуру з паличок і пластилінових кульок. Скільки кульок пластиліну вона використала? Скільки паличок? Запиши в клітинках. Побудуй подібну фігуру. Як її називають?

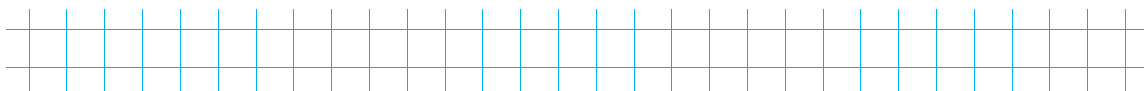
кульок

паличок

49.

50. Доповни до 10 число 7.

51. 1. $100 - 80 = \square.\square$ $61 - 1 = \square.\square$ $73 + 22 = \square.\square$

$10 + 80 = \square.\square$ $61 + 1 = \square.\square$ $95 - 81 = \square.\square$

2. $100 - 70 = \square.\square$ $66 - 6 = \square.\square$ $42 + 37 = \square.\square$

$14 + 10 = \square.\square$ $66 - 60 = \square.\square$ $89 - 63 = \square.\square$

52. $50 \text{ см} \square 5 \text{ дм } 1 \text{ см}$

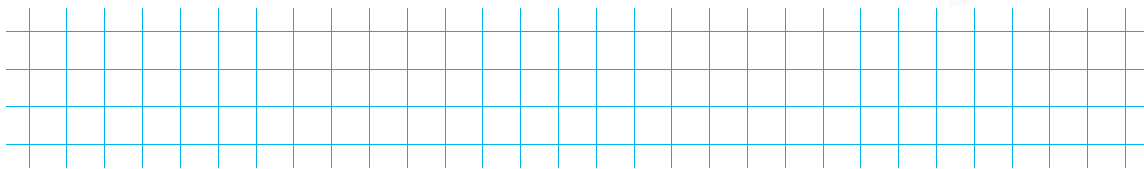
$90 \text{ см} \square 9 \text{ дм}$

$20 \text{ см} \square 2 \text{ дм } 9 \text{ см}$

$13 \text{ дм} \square 31 \text{ см}$

53. На першій полиці стояло 18 книг, а на другій — на 6 книг менше. Скільки книг стояло на другій полиці?

54. За розв'язанням віднови умови задач. Допиши потрібні слова.

1) На підвіконні було кілька вазонів. Коли до них ще 2, на підвіконні стало 5 вазонів. Скільки вазонів було на підвіконні спочатку?

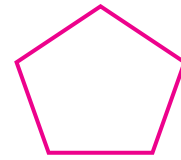
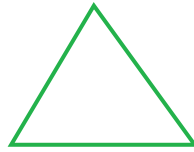

$$5 - 2 = \square (\text{____.})$$

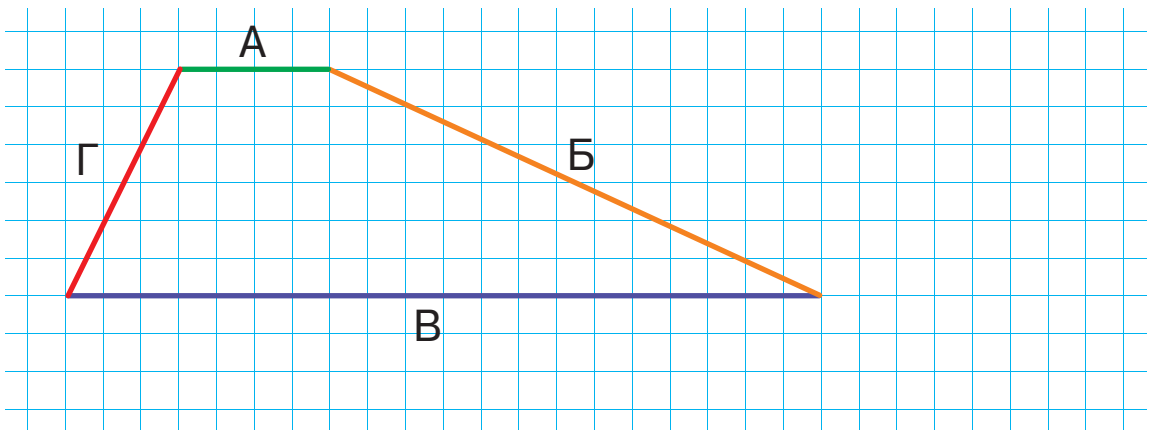
2) На підвіконні було 2 вазони. Коли до них поставили ще кілька, на підвіконні 5 вазонів. Скільки вазонів поставили?

$$5 - 2 = \square (\text{____.})$$

55. Проаналізуй, чим відрізняються одна від одної ці геометричні фігури.

56. Андрій, Богдана, Віктор і Галина разом накреслили чотирикутник, позначивши його сторони першими літерами своїх імен. У кого з дітей відрізок найдовший? У кого найкоротший? На скільки сантиметрів найдовший відрізок більший від найкоротшого? Запиши й обчисли відповідний вираз.

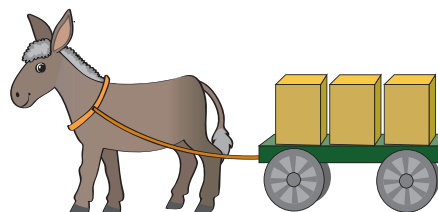
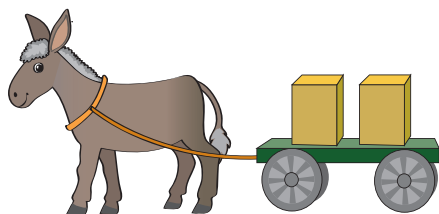

57. Обведи монети, вартість яких становить 100 гривень. Запиши в клітинці, скільки гривень залишилося.

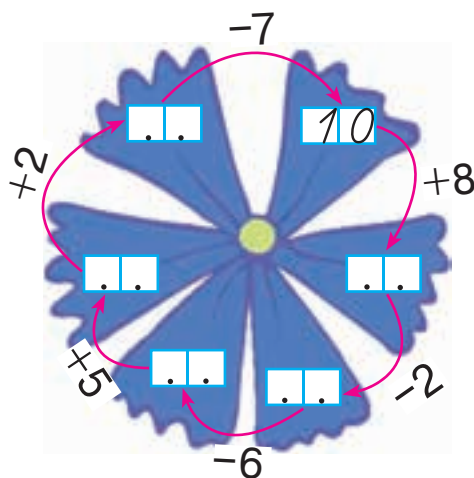
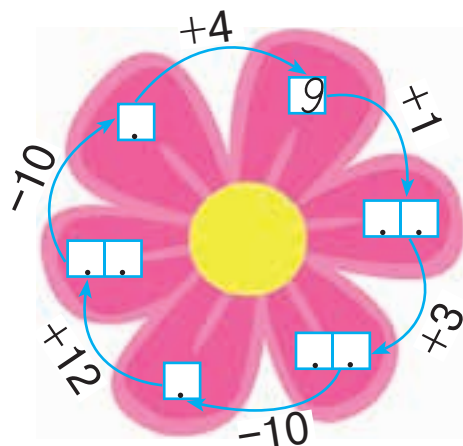

грн

58.

59. Поміркую і допиши пропущені числа.

60. 1 дм 7 см = дм см

16 см = дм см

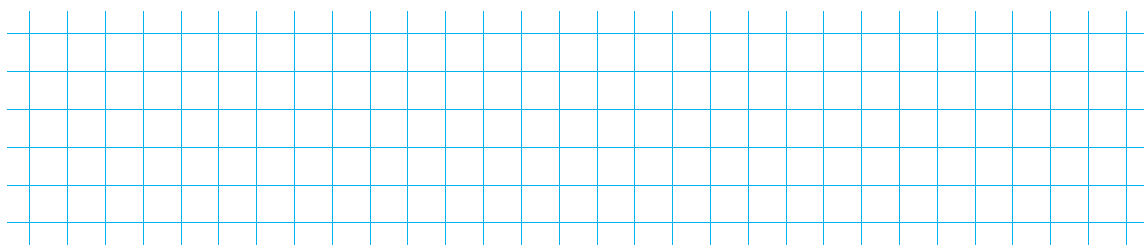
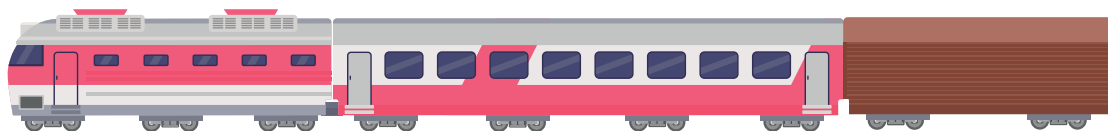
5 дм 8 см = дм см

43 см = дм см

7 дм = см

60 см = дм

61. Із вісімнадцяти вагонів поїзда тільки один багажний, а решта — пасажирські. Скільки пасажирських вагонів у поїзді?

62. 1. $92 + 3 = \text{}$

$83 + 14 = \text{}$

$41 + 18 = \text{}$

$15 - 5 = \text{}$

$33 - 23 = \text{}$

$14 + 21 = \text{}$

2. $34 + 4 = \text{}$

$56 - 21 = \text{}$

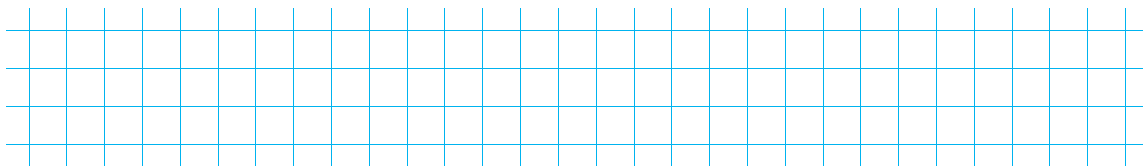
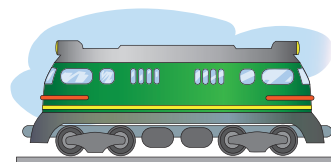
$62 + 36 = \text{}$

$78 - 3 = \text{}$

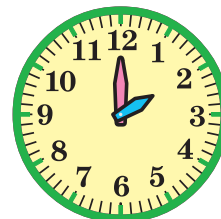
$32 + 24 = \text{}$

$96 - 65 = \text{}$

63. У залізничному депо було 14 тепловозів. Чотири тепловози відправили на ремонт. Скільки тепловозів залишилося в депо?

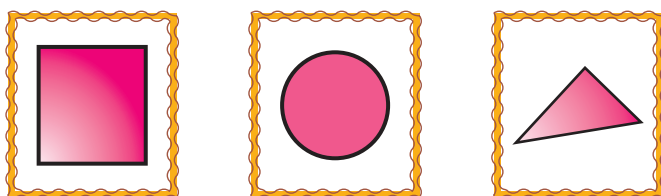

64. Стрілки годинника рухаються по колу. Яка стрілка описує більше коло? Обведи її.

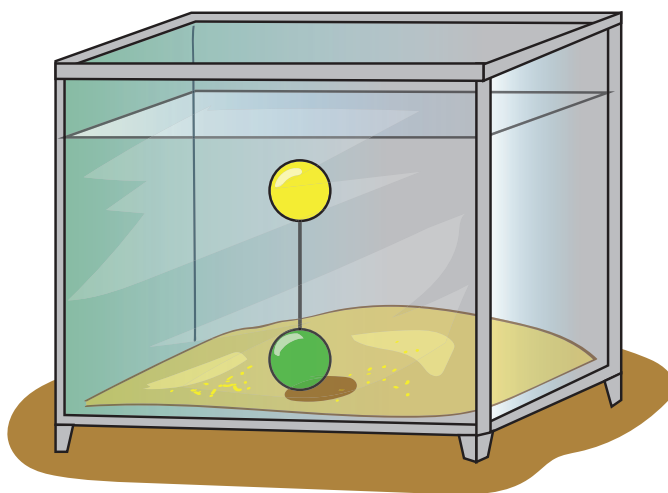

65. $18 + 1 \square 21 - 1$ $96 - 6 \square 89 + 1$
 $43 - 12 \square 41 - 10$ $72 + 15 \square 68 + 21$

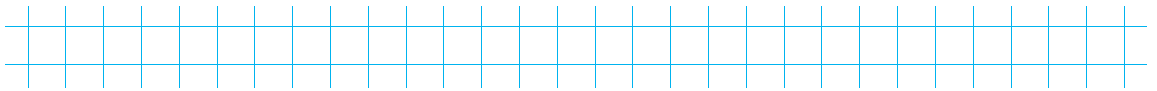
66. Циліндр фотографували з різних сторін. Яка з цих фотографій не може бути зображенням циліндра? Закресли її.

67.

68. Доповни до 10 число 6.

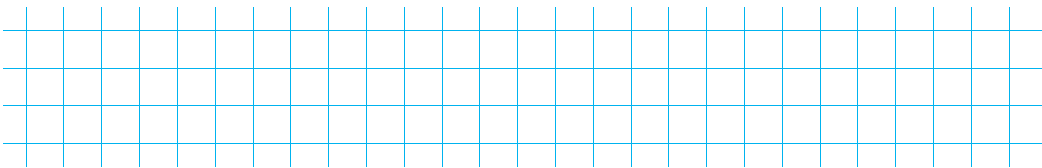

69. 1. $82 + 14 = \square.\square$ $12 - 2 = \square.\square$ $75 + 4 = \square.\square$
 $98 - 23 = \square.\square$ $16 - 5 = \square.\square$ $77 - 33 = \square.\square$

2. $63 + 24 = \square.\square$ $16 + 2 = \square.\square$ $38 + 21 = \square.\square$
 $87 - 25 = \square.\square$ $17 - 4 = \square.\square$ $95 - 5 = \square.\square$

70. $18 \text{ см} = \square \text{ дм } \square \text{ см}$ $1 \text{ дм } 2 \text{ см} = \square.\square \text{ см}$
 $20 \text{ см} = \square \text{ дм}$ $9 \text{ м } 4 \text{ дм} = \square.\square \text{ дм}$

71. На вулиці горіло 16 червоних ліхтарів, 23 жовті, а синіх стільки, скільки червоних і жовтих разом. Скільки синіх ліхтарів горіло на вулиці?

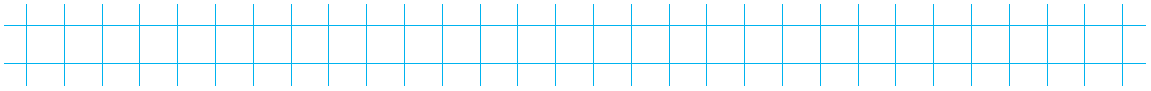
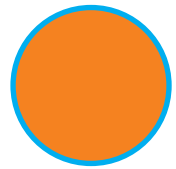

72. Серед цих виразів є два, які ти не зможеш обчислити. Знайди значення решти виразів.

$24 + 12 = \square.\square$ $42 + 0 = \square.\square$ $12 - 24 = \square.\square$
 $0 - 15 = \square.\square$ $64 + 10 = \square.\square$ $99 + 1 = \square.\square.\square$
 $69 - 23 = \square.\square$ $42 - 0 = \square.\square$ $42 - 32 = \square.\square$

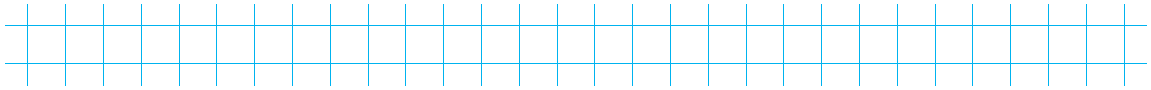
73. $52 \text{ см} \square 5 \text{ дм } 2 \text{ см}$ $3 \text{ м } 7 \text{ дм} \square 37 \text{ дм}$
 $86 \text{ см} \square 6 \text{ дм } 8 \text{ см}$ $2 \text{ м } 5 \text{ дм} \square 52 \text{ см}$
 $43 \text{ см} \square 34 \text{ см}$ $9 \text{ дм} \square 1 \text{ м}$

74. Лінію, що обмежує круг, називають **КОЛОМ**. Яким кольором зобразили коло на цьому малюнку? Запиши.

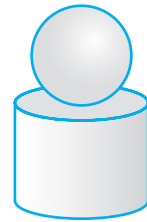
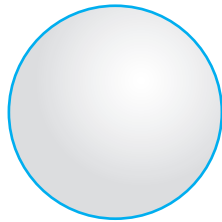
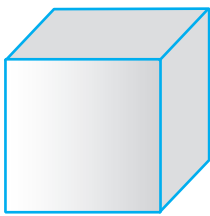

75. Які числа можна записати в клітинці, щоб дана нерівність була правильною?

$$8 < 10 - \square$$

76. Розфарбуй тільки кулі.

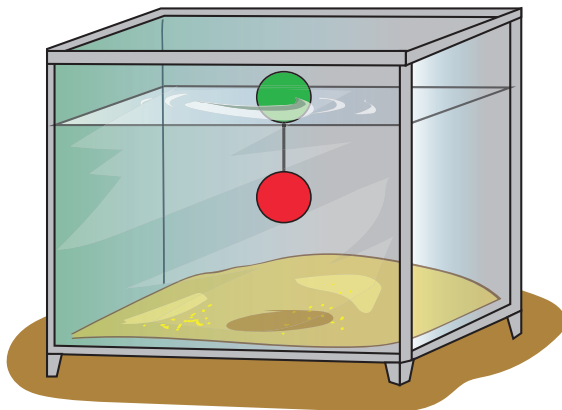

77. Допиши пропущені числа.

1	8	-	1	0	=		
-			-		-		
	8	-		6	=		
=			=		=		
		-			=		

1	0	+		3	=		
+			-		+		
	4	-		2	=		
=			=		=		
		+			=		

78.

79. Обчисли.

$99 - 15 = .$

$55 - 4 = .$

$32 + 16 = .$

$42 + 6 = .$

$14 + 14 = .$

$89 - 7 = .$

80.

$90 - 30 \square 30 + 30$

$48 - 10 \square 16 + 3$

$3 + 45 \square 42 + 4$

$27 - 7 \square 25 + 2$

81. Над квітами літало 5 жовтих, 3 червоні та 10 білих метеликів. Скільки всього метеликів літало над квітами?

82. На санчатах каталося 7 ведмежат і 3 лисенят.

Постав запитання так, щоб розв'язанням задачі був перший вираз; другий вираз. Виконай розв'язання і запиши відповіді.

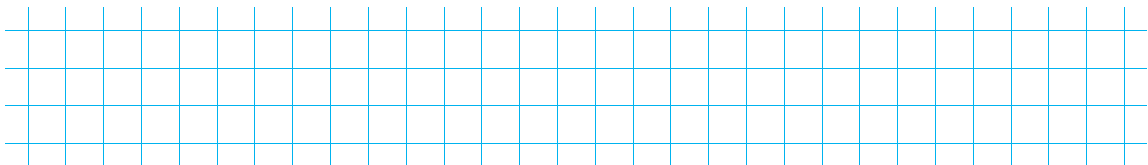
$7 + 3$

$7 - 3$

83. Учора гончар виготовив 14 ваз, а сьогодні — 12 ваз. Скільки ваз виготовив гончар за два дні?

Учора	Сьогодні	За два дні
 14	 12	 ?

84. Знайди значення виразів. Простеж, як змінюються доданки, і зроби висновок.

$29 + 10 = \square.\square$	$27 + 12 = \square.\square$	$25 + 14 = \square.\square$
$28 + 11 = \square.\square$	$26 + 13 = \square.\square$	$24 + 15 = \square.\square$

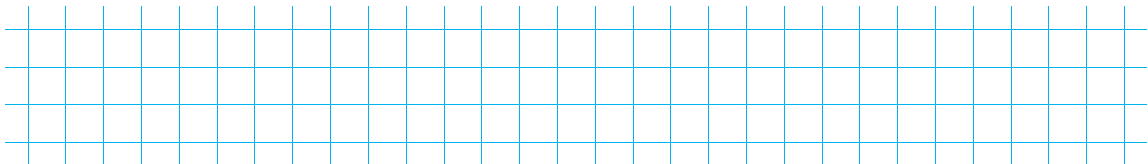
85. Серед цих виразів є два, які можна обчислити. Знайди їхні значення. Поясни, чому не можна знайти значення інших двох виразів.

1 м – 70 см

1 грн – 10 дм

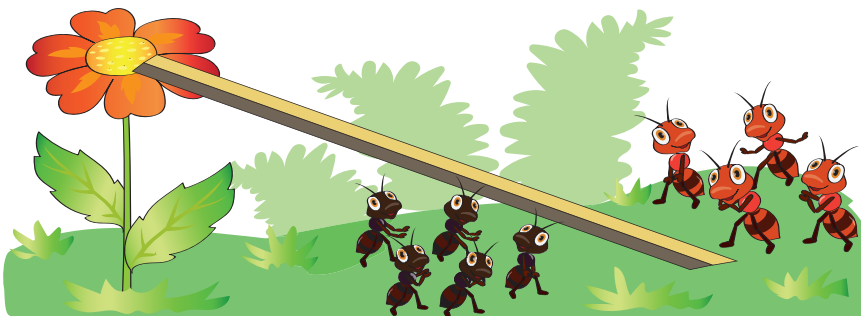
1 м – 30 коп.

1 грн – 20 коп.

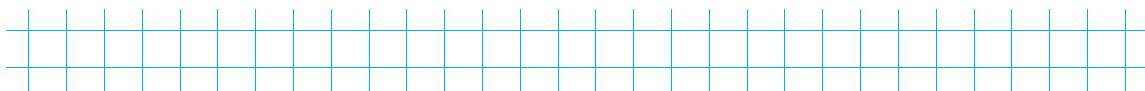

86. $25 \text{ см} = \square \text{ дм } \square \text{ см}$ $6 \text{ дм } 2 \text{ см} = \square.\square \text{ см}$
 $44 \text{ см} = \square \text{ дм } \square \text{ см}$ $9 \text{ дм } 9 \text{ см} = \square.\square \text{ см}$

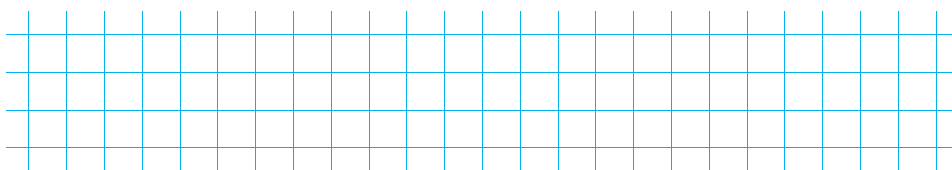
87.

88. Доповни до 10 числа 5, 4, 3, 2.

89. У зоопарку жило 24 білки, а в сусідньому лісі — на 45 білок більше. Скільки білок жило в лісі?

90. Знайдіть значення виразів. Щоб полегшити обчислення, можете переставляти доданки.

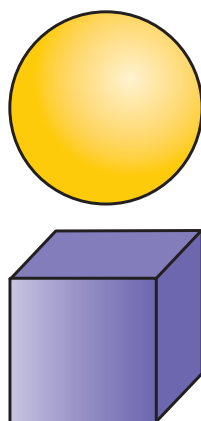
1. $17 + 81 = \square.\square$ $95 - 12 = \square.\square$ $25 + 42 = \square.\square$

$22 + 67 = \square.\square$ $88 - 51 = \square.\square$ $14 + 80 = \square.\square$

2. $24 + 73 = \square.\square$ $49 - 17 = \square.\square$ $34 + 62 = \square.\square$

$38 + 61 = \square.\square$ $78 - 52 = \square.\square$ $62 + 23 = \square.\square$

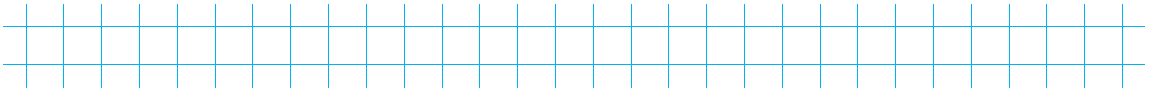
91. З'єднай зображення кулі та куба з малюнками предметів відповідної форми.

92. Зліпи з пластиліну кульку і кубик. Чим вони подібні? Чим відрізняються?

93. Поміркуй, чи можна в результаті дії віднімання отримати різницю, що дорівнює від'ємнику. Яке число має бути зменшуваним? Запиши таку рівність.

94. Знайди значення виразів. Простеж, як змінюються зменшувані та від'ємники, і зроби висновок.

$48 - 7 = \boxed{. .}$

$46 - 5 = \boxed{. .}$

$44 - 3 = \boxed{. .}$

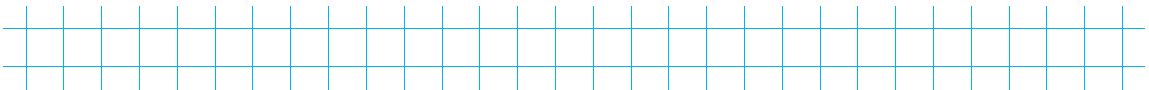
$47 - 6 = \boxed{. .}$

$45 - 4 = \boxed{. .}$

$43 - 2 = \boxed{. .}$

95. Добери три числа, щоб нерівність була правильною. Запиши ці числа.

$50 - \boxed{. .} > 20$

96. Запиши вирази з однаковими значеннями парами й постав між ними знак «=».

$32 - 2$

$16 + 3$

$78 + 11$

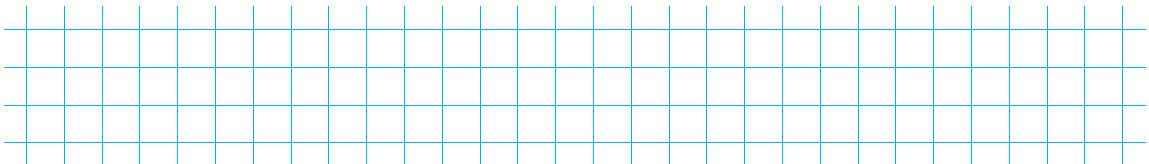
$49 + 1$

$90 - 1$

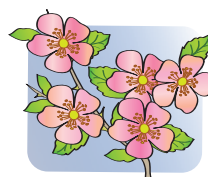
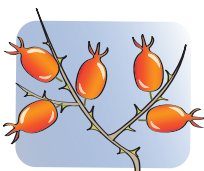
$65 - 15$

$20 + 10$

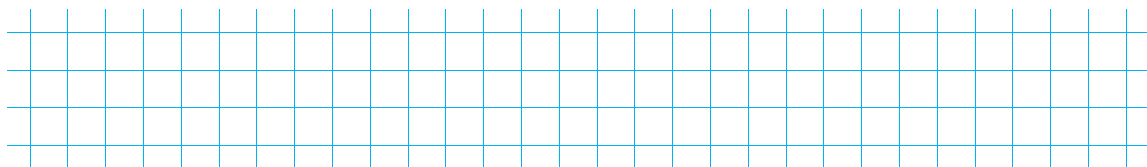
$29 - 10$

97.

98. Від чисел 14, 16, 17, 20 відними такі числа, щоб у кожному випадку різниця дорівнювала числу 10.

99. 1. $46 - 26 = \square.\square$ $29 + 10 = \square.\square$ $4 + 25 = \square.\square$

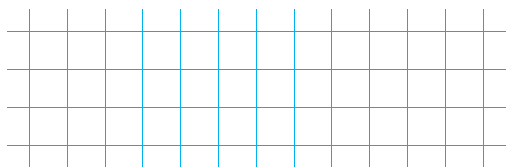
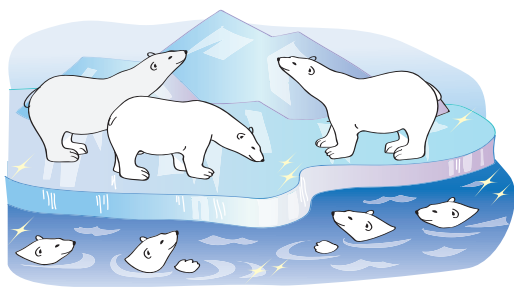
$95 - 21 = \square.\square$ $38 + 50 = \square.\square$ $68 - 7 = \square.\square$

2. $59 - 29 = \square.\square$ $28 + 20 = \square.\square$ $1 + 28 = \square.\square$

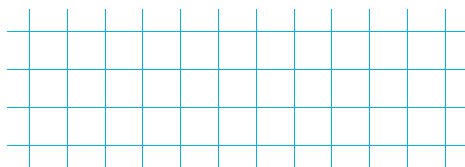
$86 - 32 = \square.\square$ $49 + 40 = \square.\square$ $68 - 6 = \square.\square$

100. За малюнками склади та розв'яжи задачі.

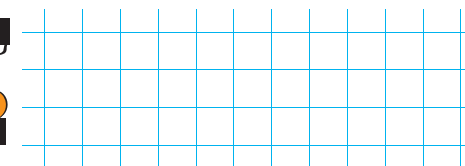
1)

2)

3)

101. Знайди значення виразів. Простеж, як змінюються зменшувані та різниці, й зроби висновок.

$90 - 10 = \boxed{\ .\ .\ }$

$70 - 10 = \boxed{\ .\ .\ }$

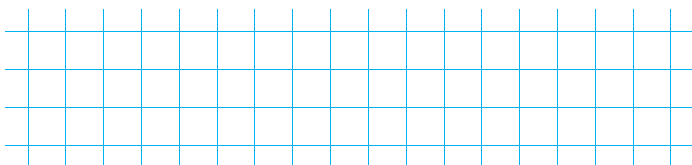
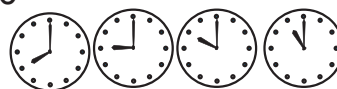
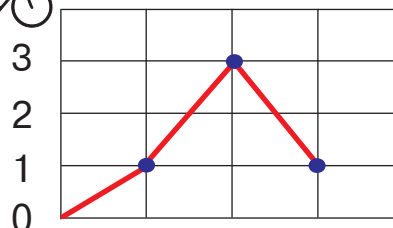
$50 - 10 = \boxed{\ .\ .\ }$

$80 - 10 = \boxed{\ .\ .\ }$

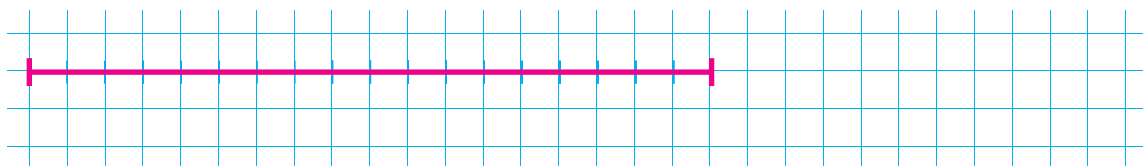
$60 - 10 = \boxed{\ .\ .\ }$

$40 - 10 = \boxed{\ .\ .\ }$

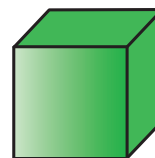
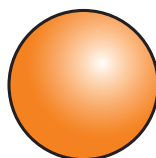
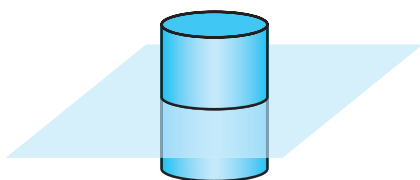
102. У веломагазині за першу годину продали один велосипед, за другу годину — три велосипеди, за третю — один. Скільки велосипедів продали за три години?

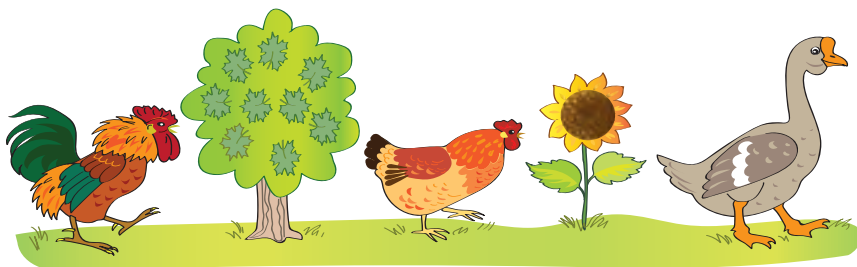
103. Накресли відрізок, на 2 см коротший від даного.

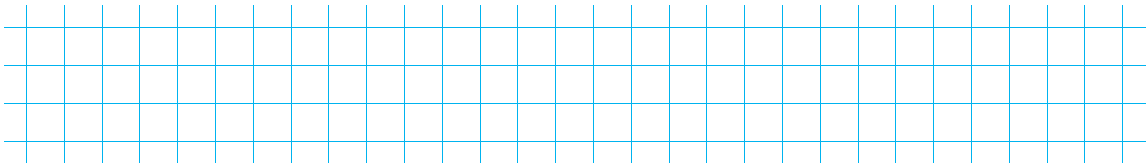
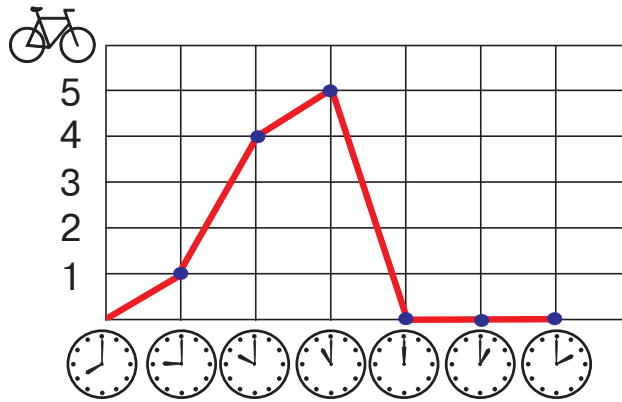
104. Якщо циліндр розрізати, як показано на малюнку, то отримаємо два циліндри. Чи можна розрізати кулю так, щоб утворилося дві кулі? А куб? Обґрунтуй свою думку.

105.

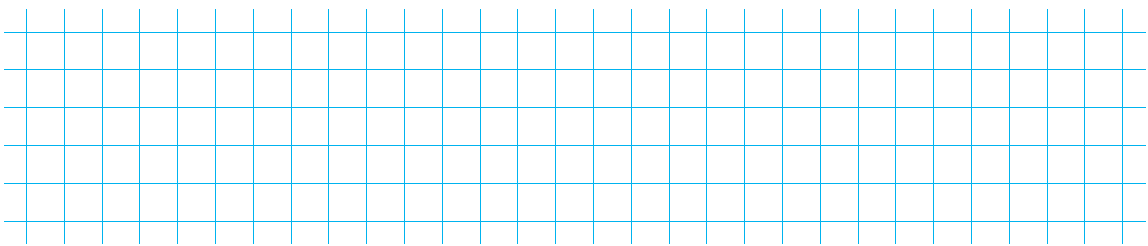
111. Розглянь графік. Скільки велосипедів продали за 6 годин?

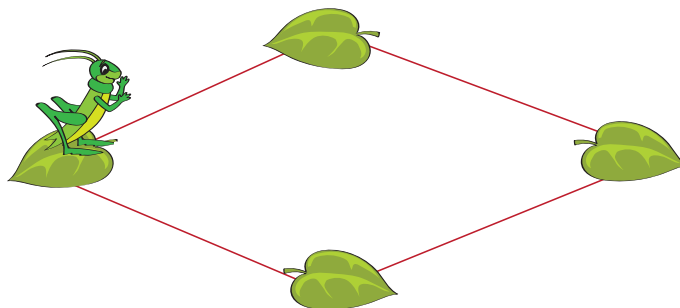
112. Заповни таблицю.

Зменшуване	76	49	<input type="text"/>	99	<input type="text"/>
Від'ємник	26	<input type="text"/>	32	<input type="text"/>	12
Різниця	<input type="text"/>	15	24	80	51

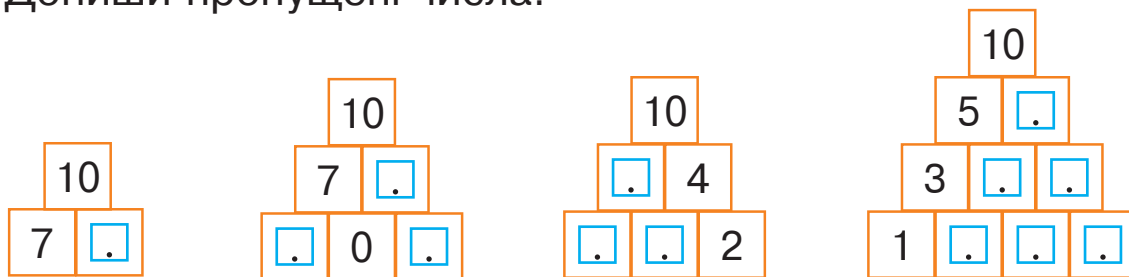
113. Склади і розв'яжи задачу зі словами «було», «витратили», «залишилося».

114.

115. Допиши пропущені числа.

116. Виконайте дії.

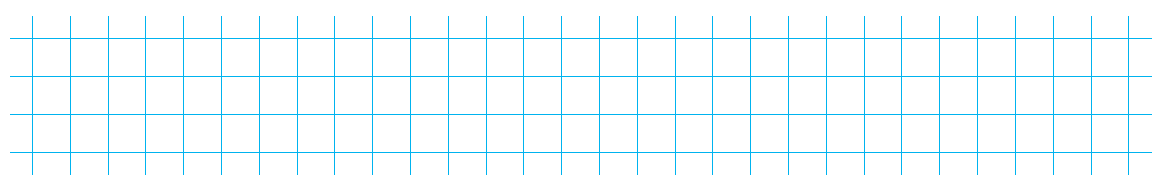
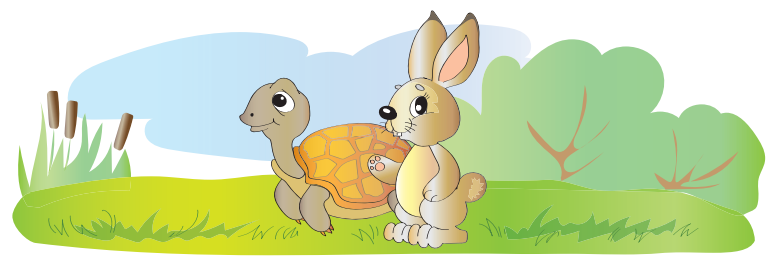
1. $8 + 2 - 1 = \square$ $60 - 20 - 20 = \square\square$
 $4 + 6 + 4 = \square\square$ $70 - 30 + 40 = \square\square$

2. $3 + 6 + 1 = \square\square$ $90 - 10 - 40 = \square\square$
 $6 - 4 + 2 = \square$ $50 + 50 - 10 = \square\square$

117. $3 \text{ дм } \square 3 \text{ см}$ $7 \text{ см } \square 70 \text{ дм}$ $9 \text{ дм } \square 87 \text{ см}$
 $7 \text{ м } \square 7 \text{ дм}$ $3 \text{ дм } 5 \text{ см } \square 35 \text{ см}$ $5 \text{ см } \square 1 \text{ дм}$

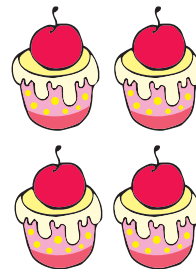
118. Доповни і розв'яжи задачу.

Заєць подолав шлях від узлісся до болота за 3 дні, а черепаці знадобилося на 14 днів . Скільки днів ішла до болота черепаха?

119. $32 - 12 \rightarrow \square\square + 5 \rightarrow \square\square - 3 \rightarrow \square\square + 1 \rightarrow \square\square$

120. Павлик і Вероніка розділили 4 тістечка між собою, причому Павлик отримав менше тістечок, ніж Вероніка. Скільки тістечок отримала кожна дитина?

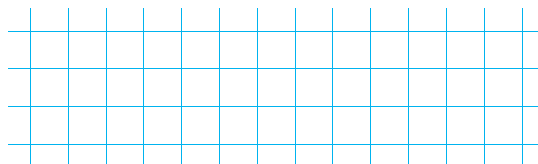
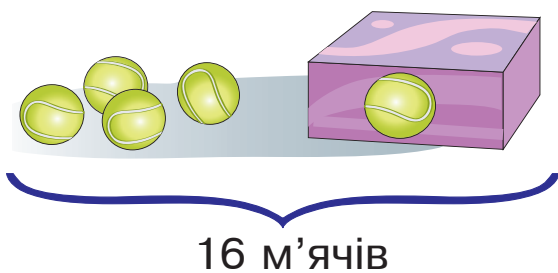
Павлик

Вероніка

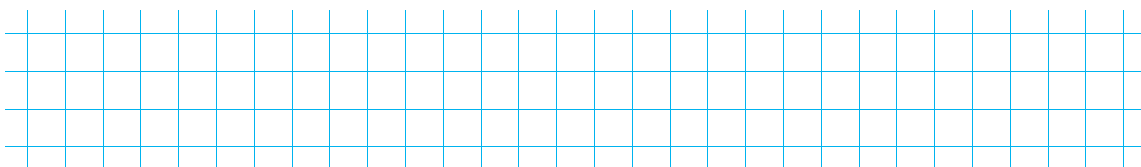
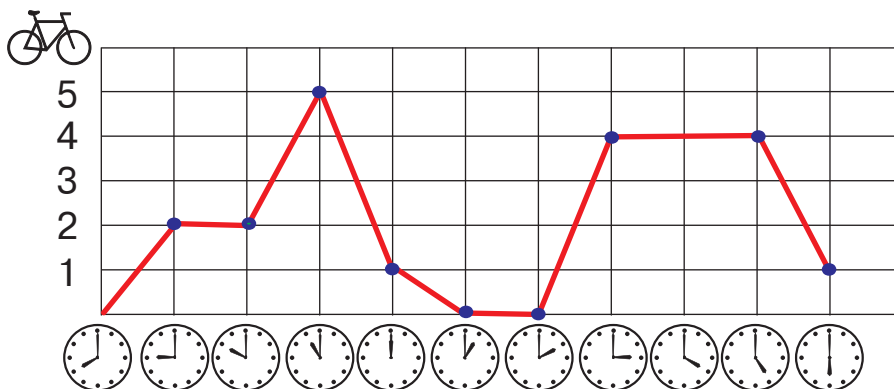
121. Заповни таблицю.

Число	30	45	78	99	26	57
Число	10	24	11	1	12	10
Сума	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Різниця	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>

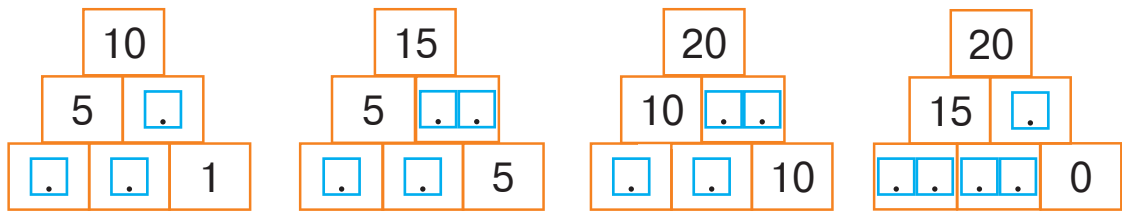
122. Склади і розв'яжи задачу.

123. Розглянь графік. Скільки велосипедів продали за 10 годин?

124. Допиши пропущені числа.

125. Обчисли.

$$72 + 16 + 1 = \square\square$$

$$76 - 30 + 3 = \square\square$$

$$57 + 2 + 10 = \square\square$$

$$60 + 24 - 3 = \square\square$$

$$49 + 1 - 20 = \square\square$$

$$93 - 82 + 1 = \square\square$$

126. Запиши в менших одиницях вимірювання.

$$1 \text{ м} = \text{[grid]}$$

$$6 \text{ м } 4 \text{ дм} = \text{[grid]}$$

$$5 \text{ дм} = \text{[grid]}$$

$$2 \text{ дм } 8 \text{ см} = \text{[grid]}$$

127. $89 - 80 \square 89 - 8$

$$1 + 39 \square 39 + 1$$

$$14 + 10 \square 14 - 10$$

$$45 + 5 \square 45 - 5$$

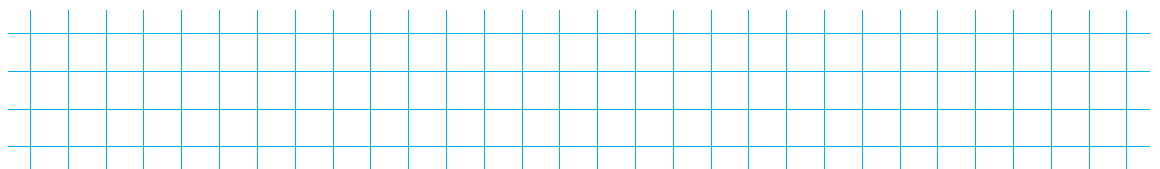
$$26 - 6 \square 26 - 20$$

$$74 - 4 \square 40 + 30$$

128. 1. У першому запливі брало участь 16 дітей, а в другому — на 3 дитини менше. Скільки дітей брало участь у другому запливі?

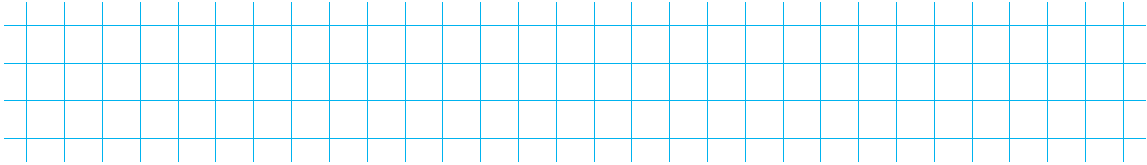
Змініть умову задачі так, щоб її розв'язанням була дія додавання. Розв'яжіть змінену задачу.

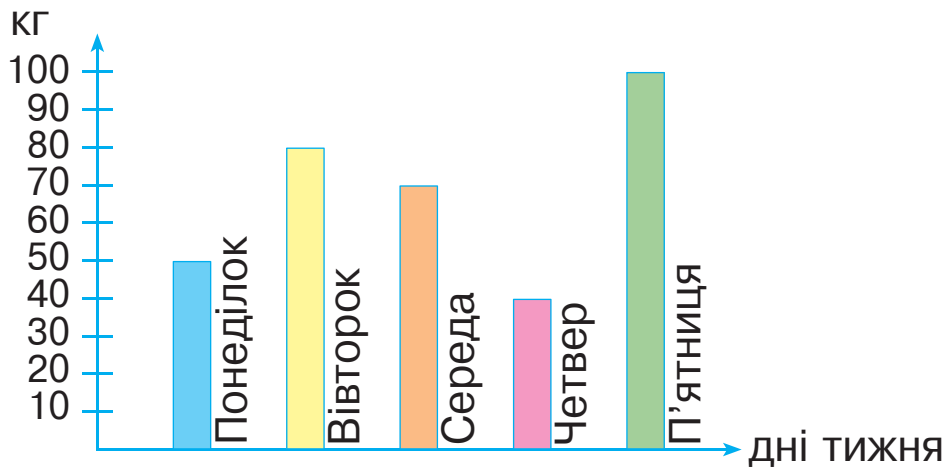
2. У першому забігу брало участь 26 дітей, а в другому — на 3 дитини більше. Скільки дітей брало участь у другому забігу?

Змініть умову задачі так, щоб її розв'язанням була дія віднімання. Розв'яжіть змінену задачу.

129. Розглянь діаграму продажу яблук у магазині за 5 робочих днів.

Запиши відповіді на запитання.

Скільки кілограмів яблук продали в понеділок?

кг

У який день продали найменше яблук?

Найбільше яблук?

На скільки більше кілограмів яблук продали в п'ятницю, ніж у вівторок?

На кг більше.

Цікаві рівності

1. До кожного числа в рівності додали (відняли) число 3. Отримали нову рівність.

$$\begin{array}{|c|c|c|c|c|c|c|c|} \hline & 5 & + & 5 & = & 6 & + & 4 \\ \hline -3 & & & & & & & \\ \hline & 2 & + & 2 & = & 3 & + & 1 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{|c|c|c|c|c|c|c|c|} \hline & 1 & + & 3 & = & 4 & + & 0 \\ \hline +3 & & & & & & & \\ \hline & 4 & + & 6 & = & 7 & + & 3 \\ \hline \end{array}$$

2. $+2$ $2 + 3 = 4 + 1$
 $\square + \square = \square + \square$
 -1 $\square + \square = \square + \square$

-3 $3 + 5 = 4 + 4$
 $\square + \square = \square + \square$
 $+4$ $\square + \square = \square + \square$

3. -1 $2 + 4 = 3 + 3$
 $\square + \square = \square + \square$
 $+3$ $\square + \square = \square + \square$

-4 $5 + 5 = 4 + 6$
 $\square + \square = \square + \square$
 $+3$ $\square + \square = \square + \square$

4. -2 $4 + 4 = 5 + 3$
 $\square + \square = \square + \square$
 $+3$ $\square + \square = \square + \square$

-2 $8 + 2 = 3 + 7$
 $\square + \square = \square + \square$
 $+1$ $\square + \square = \square + \square$

5. -1 $1 + 5 = 2 + 4$
 $\square + \square = \square + \square$
 $+2$ $\square + \square = \square + \square$

-3 $4 + 5 = 3 + 6$
 $\square + \square = \square + \square$
 $+2$ $\square + \square = \square + \square$

ЗМІСТ

Числа 11–20	4
Усна і письмова нумерація чисел 11–20	4
Десятки та одиниці	7
Числа другого десятка. Одноцифрові та двоцифрові числа ..	9
Додавання та віднімання виду $10 + 8$, $18 - 8$, $18 - 10$	11
Додавання та віднімання числа 1 у межах 20	13
Урок-дослідження. Дециметр	15
Урок-дослідження. Доба	18
Урок-дослідження. Годинник	21
Додавання чисел у другому десятку	23
Віднімання чисел у другому десятку	25
Невідоме зменшуване	28
Невідомий від'ємник. Циліндр	30
Урок-дослідження. Кут. Побудова кута	32
Числа 21–100. Додавання та віднімання чисел у межах 100 без переходу через розряд	33
Нумерація чисел 21–100. Круглі числа	33
Числа першої сотні	37
Наступне і попереднє число. Числа-«сусіди»	41
Додавання та віднімання числа 1 у межах 100	43
Додавання і віднімання на основі десяткового складу числа в межах 100	45
Додавання виду $43 + 20$, $43 + 2$	48
Додавання виду $30 + 26$, $3 + 26$	50
Віднімання виду $65 - 30$, $65 - 3$	52
Урок-дослідження. Метр	54

Додавання двоцифрових чисел без переходу через десяток (загальний випадок).....	56
Віднімання двоцифрових чисел без переходу через десяток (загальний випадок).....	58
Знаходження значень виразів та розв'язування задач.....	60
Повторення та закріплення вивченого	62
Цікаві завдання	90
Задачі про кішечку Касю	90
Цікаві рівності.....	91
Задачі про зебру-модницю	92

Навчальне видання

БУДНА Наталя Олександрівна

БЕДЕНКО Марко Васильович

МАТЕМАТИКА

Навчальний посібник для 1 класу
закладів загальної середньої освіти

(у 3-х частинах)

Частина 3

Схвалено для використання в освітньому процесі

Головний редактор *Богдан Будний*

Редакторка *Ірина Чорненко*

Художниця *Олеся Томків*

Обкладинка *Ростислава Крамара*

Художній редактор *Ростислав Крамар*

Технічна редакторка *Неля Домарецька*

Комп'ютерна верстка *Ольги Кравчук*

Підписано до друку _____. Формат 84×108/16. Папір офсетний.

Гарнітура Pragmaica. Друк офсетний. Умовн. друк. арк. 10,08.

Умовн. фарбо-відб.40,32. Обл.-вид. арк. 5,30. Накл. _____ пр.

Видавництво «Навчальна книга – Богдан»

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру видавців,
виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції ДК № 4221 від 07.12.2011 р.

«Навчальна книга – Богдан», просп. С. Бандери, 34а, м. Тернопіль, Україна, 46002.

«Навчальна книга – Богдан», а/с 529, м. Тернопіль, Україна, 46008.

У випадку побажань та претензій звертатися:

т/ф (0352) 520 607 office@bohdan-books.com